

Her Yönüyle Lalapaşa, Meriç ve Süloğlu Sempozyumu Özet Bildiri Kitabı

Editörler

Prof. Dr. Mustafa TAN
Dr. Tolga ERDOĞAN

Her Yönüyle Lalapaşa, Meriç ve Süloğlu Sempozyumu

Bildiri Özetleri

6-7 Mayıs 2024
Edirne - TÜRKİYE

DÜZENLEYEN MESLEK YÜKSEKOKULLARI

Trakya Üniversitesi Havsa Meslek Yüksekokulu
Trakya Üniversitesi Edirne Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu
Trakya Üniversitesi Uzunköprü Meslek Yüksekokulu

EDİTÖRLER

Prof. Dr. Mustafa TAN
Dr. Tolga ERDOĞAN

Her Yönüyle Lalapaşa, Meriç ve Süloğlu Sempozyumu

Bildiri Özetleri

EDİTÖRLER

Prof. Dr. Mustafa TAN

Dr. Tolga ERDOĞAN

Bu kitapta yer alan çalışmaların akademik ve hukuki sorumluluğu tamamen yazarlara aittir. Yazarların yorumları tamamen kişisel olup herhangi bir kurumun görüşünü ifade etmemektedir. Kitap farklı disiplinlerin katkılarıyla oluşturulduğu için editöryal bir karar olarak eserlerden alıntı ve atıf yapılması serbest bırakılmıştır.

Bu sempozyum Trakya Üniversitesi TÜBAP biriminin 2024/65 nolu projesi tarafından desteklenmiştir.

ISBN: 978-625-6139-01-5

PA Paradigma Akademi Yayınları

Sertifika No: 69606

PA Paradigma Akademi Basın Yayın Dağıtım

Fetvane Sokak No: 29/A

ÇANAKKALE

e-mail: fahrigoker@gmail.com

Matbaa: Meydan / 99 Baskı

Sertifika No: 76711

Kitaptaki bilgilerin her türlü sorumluluğu yazarlarına aittir.

Bu Kitap T.C. Kültür Bakanlığından alınan bandrol ve ISBN ile satılmaktadır. Bandrolsüz kitap almayınız.

Eylül 2024

İÇİNDEKİLER

İçindekiler.....	iii
Önsöz.....	v
Sempozyum Kurulları	vii
Teşekkür	viii
Lalapaşa'nın Yunan İşgalinden Kurtuluşu ve TBMM Hükümeti İdaresine Girmesi	1
Lalapaşa, Süloğlu ve Meriç: Arkeoloji ve Tarihsel Kimliğine Genel Bir Bakış.....	2
Lalapaşa ve Süloğlu Çevresindeki Dikili Taşların Önemi	3
20. Yüzyılın Başlarında Kaza Hapishanelerine Bir Örnek: Lalapaşa Kaza Hapishanesi	4
Lalapaşa'nın Turizme Kazandırılması	5
İklim Değişiminin Lalapaşa, Meriç ve Süloğlu İlçelerine Olası Etkisi.....	6
Lalapaşa İlçesi Köy Adları Üzerine Bir Değerlendirme	7
Kadın Kooperatifleri ve Çibrika.....	8
31 Mart 2019 Mahalli İdareler Genel Seçimi Lalapaşa, Meriç ve Süloğlu'nun Seçmen Eğilimleri.....	9
Lalapaşa, Süloğlu ve Meriç'e Deprem Bölgesinden Demografik Yönelişin Analizi	10
Süloğlu ve Lalapaşa İlçelerinde Bulunan Rüzgâr Türbinlerinin Elektrik Enerjisi Üretiminde Esnekliğinin Sağlanması Amacıyla Eskimiş Elektrikli Araç Bataryalarının Değerlendirilmesi	11
Süloğlu'daki Roma Mil Taşı (Milestone)	12
Edirne Geçkinlili Yusuf Pehlivan, Yusuf Bozkurt.....	13
Osmanlıdan Cumhuriyete Kavaklı/Meriç İlçesinin İdari Yapısında Değişiklikler	14
Erken Cumhuriyet Döneminde Edirne'nin Meriç (Kavaklı) İlçesi	15
Osmanlı Rumeli Fetih Siyaseti ve Akıncı Ocağı: Nasuhbey Köyü Örneği	16
Meriç İlçesi'nde Bir Kırsal Kalkınma Örneği: Yer Fıstığı Tarımı ve Sosyo-Ekonomik Önemi	17
Biyoaktif Bir Besin Olarak Meriç Yer Fıstığı (<i>Arachis Hypogaea</i> L.): Beslenme ve Sağlık Açısından Önemi.....	18
Meriç Yer Fıstığının (<i>Arachis Hypogaea</i> L.) Omega Yağlar Bakımından İncelenmesi.....	19
Trakya Bölgesinde Gümrükler ve Antrepoların Önemi	20
Depo ve Depoculuk Kavramı: Edirne'de Lisanslı Depoculuk.....	21
Serbest Bölgeler Kalkınmanın Anahtarı mı?	22
Edirne'deki Karacabey Merinosu Koyunlarının Et Verim Potansiyeli Bakımından Önemi ...	23

Edirne Tarımı İçin Yeni Yem Bitkisi Türleri.....	24
Piezoelektrik Malzemelerin Prepreg Kompozitler İle Kullanılabilirliği.....	25
Hüseyin Anka Özkan: Yaşamı ve Figüratif Heykel Anlayışı	26
Demir Çağı Kültürlerinden İslam Tasavvufuna Lalapaşa'da Dağlar, Kayalar ve İnançlar.....	28
Lalapaşa Florasından Bir Boya Bitkisi: Tetra	29
Lalapaşa'nın İki Değeri.....	30
Lalapaşa, Meriç ve Süloğlu İlçelerinde Demografik Yaşlanmanın Analizi.....	31
Meriç İlçemizin Tarihi	32
Meriç İlçesinin Tarımsal Yönü	34
Meriç İlçesi Küplü Beldesinde Pomak Halk Kültürü.....	35
Meriç İlçesinde Karşılaşılabilecek Doğal Afetlerden Deprem ve Sel.....	36
Türkiye Depremleri ve Deprem Farkındalığımız	37
Hasarsız Yer Radarı Yöntemi (Jeofizik) İle Yapı İncelemeleri	38
Jeofizik Özdirenç Yöntemi İle Yeraltusuyu Aramaları.....	39
Kendi Kendini Temizleme Özelliğine Sahip Tekstil Yüzeyleri.....	40
Tahıllarda Farklı Türlerin ve Genotiplerin Verim ve Kalite Parametrelerine Göre Çevre Değişimine Uyum Yetenekleri.....	41

ÖNSÖZ

Prof. Dr. Erhan TABAKOĞLU
Trakya Üniversitesi Rektörü

Trakya Üniversitesi, bünyesinde bulunan 14 fakülte, 10 meslek yüksekokulu, 4 yüksekokul, 5 enstitü, 37 araştırma merkezi, 2995 idari personel, 1761 akademik personel ve 40735 öğrencisi ile bölgenin en büyük eğitim-öğretim kurumudur. Edirne'nin gözbebeği olan bu kurum sadece eğitim-öğretim faaliyetleri değil; araştırma, yayın ve çevreye yönelik konularda da hem bölgemizin hem de ülkemizin sayılı kuruluşlarındandır. Üniversitemiz Edirne şehrinin bütün yönleri ile araştırılması ve elde edilen bilgilerin kayda geçirilmesinde büyük bir sorumluluk üstlenmektedir. Bu kapsamda Edirne'nin ilçelerini konu alan bir sempozyum serisi başlatılmış, ilk önce 2019 yılında *Her Yönüyle İpsala Sempozyumu* gerçekleştirilmiştir. Büyük bir ilgi ve takdir toplayan bu sempozyumu 2022 yılında *Her Yönüyle Havsa Sempozyumu*, *100. Yılında Keşan Sempozyumu*, *Her Yönüyle Uzunköprü Sempozyumu* ve 2023 yılında *Her Yönüyle Enez Sempozyumu* takip etmiştir. Böylece Trakya Üniversitesi, akademik birimlerinin bulunduğu ilçelerde önemli bir bilimsel toplantı organizasyonunu gerçekleştirmiştir. Ancak şehrimizin Meslek Yüksekokulu bulunmayan Lalapaşa, Meriç ve Süloğlu ilçeleri de gün yüzüne çıkarılmamış önemli tarihi ve kültürel hazinelere sahiptir. Bu ilçelerin sahip olduğu değerlerin ve sorunlarının konuşulduğu bir sempozyum planlaması yapılarak 6-7 Mayıs 2024 tarihinde *Her Yönüyle Lalapaşa, Meriç ve Süloğlu Sempozyumu* düzenlenmiştir. Bu sempozyum ile birlikte Trakya Üniversitesi Edirne'nin ilçelerini konu alan bilimsel toplantılar serisini tamamlamıştır.

Bu sempozyumda iki gün boyunca Lalapaşa, Meriç ve Süloğlu her yönüyle değerlendirilmiş; 62 araştırmacı tarafından çok değerli 40 bildiri sunulmuştur. Sempozyumun gerçekleşmesinde emeği geçen Üniversitemizin tüm birimlerine teşekkür ederim. Organizasyonda etkin rol alan Prof. Dr. Mustafa TAN (Trakya Üniversitesi Havsa Meslek Yüksekokulu), Prof. Dr. İsmail KILIÇ (Trakya Üniversitesi Uzunköprü Meslek Yüksekokulu), Dr. Öğr. Üy. Barış ÖZKAPI (Trakya Üniversitesi Edirne Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu) ve Dr. Tolga ERDOĞAN (Trakya Üniversitesi Havsa Meslek Yüksekokulu)'a teşekkür ederim. Katkılarından dolayı dönemin kaymakamları Sayın Okan AYAZ (Lalapaşa), Sayın Özgü ÖZEN (Meriç), Sayın Adem Can OKUR (Süloğlu) ve Belediye Başkanları Sayın Zafer Sezgin GELDİ (Lalapaşa), Sayın Yunus ATAY (Meriç) ve Sayın Mehmet ORMANKIRAN (Süloğlu)'a da teşekkür ederim. Sempozyumda sunulan bildiri özetlerinin bir araya getirildiği bu kitabın ilgilenenlere faydalı olmasını dilerim.

Mayıs-2024
Edirne

SEMPOZYUM KURULLARI

ONURSAL BAŞKAN

Prof. Dr. Erhan TABAKOĞLU

ORGANİZASYON KOMİTESİ

Prof Dr. Mustafa TAN (Başkan)

Prof. Dr. İsmail KILIÇ

Doç. Dr. Yasin AKKUŐ

Dr. Öğr. Üy. Barış ÖZKAPI

Dr. Öğr. Üy. Hüseyin ERDAŐ

Dr. Öğr. Üy. Cem CANAN

Dr. Öğr. Üy. Mukadder İĞDİ ŐEN

Öğr. Gör. Dr. Derya DİNÇER GÜLTEKİN

Öğr. Gör. Burak İŐÇİMEN

SEKRETERYA

Öğr. Gör. Dr. Tolga ERDOĞAN

BİLİM KURULU

Prof. Dr. Yalçın KAYA-Trakya Üniversitesi Mühendislik Fakültesi

Prof. Dr. Ahmet ATAKIŐİ-Trakya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bil. Fakültesi

Prof. Dr. Yeşim YEŐİLOĐLU-Trakya Üniversitesi Eczacılık Fakültesi

Prof. Dr. Agâh Sinan ÜNSAR-Trakya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bil. Fak.

Prof. Dr. Mehmet Ali KAYA-Trakya Üniversitesi Edirne Teknik Bilimler MYO

Doç. Dr. Süleyman KÖK- Trakya Üniversitesi Mühendislik Fakültesi

Doç. Dr. Necmi BEŐER- Trakya Üniversitesi Mühendislik Fakültesi

Doç. Dr. Bülent YILDIRIM-Trakya Üniversitesi Edebiyat Fakültesi

Doç. Dr. Enver Erdinç DİNÇSOY-Trakya Üniv. Uygulamalı Bilimler Fak.

Dr. Öğr. Üy. Hayati ARDA-Trakya Üniversitesi Fen Fakültesi

Dr. Öğr. Üyesi Levent DOĞAN-Trakya Üniversitesi Edebiyat Fakültesi

Dr. Öğr. Üy. Mehmet YILMAZ-Trakya Üniv. Edirne Sosyal Bilimler MYO

Öğr. Gör. Cüneyt AGUN-Trakya Üniversitesi Havsa MYO

TEŞEKKÜR

Her Yönuyle Lalapaşa, Meriç ve Süloğlu Sempozyumu'nun düzenlenmesinde Trakya Üniversitesi Rektörü sayın Prof. Dr. Erhan TABAKOĞLU, dönemin kaymakamları Sayın Okan AYZ (Lalapaşa), Sayın Özgü ÖZEN (Meriç), Sayın Adem Can OKUR (Süloğlu) ve Belediye Başkanları Sayın Zafer Sezgin GELDİ (Lalapaşa), Sayın Yunus ATAY (Meriç), Sayın Mehmet ORMANKIRAN (Süloğlu)'ın maddi ve manevi katkıları büyüktür. Kendilerine verdikleri destekten dolayı teşekkür ederiz. Sempozyum düzenleme kuruluna, bilim kuruluna ve özellikle yoğun emek harcayan Prof. Dr. İsmail KILIÇ (T.Ü. Uzunköprü MYO Müdürü) ve Dr. Öğr. Üy. Barış ÖZKAPI (T.Ü. Edirne Teknik Bilimler MYO Müdürü)'ya teşekkür ederiz. Elbette en büyük teşekkür sempozyuma katılarak bizlerle değerli bilgilerini paylaşan 62 araŐtırmacıya aittir. Sepozyuma katılan ve çalıŐmalarını bizlerle paylaşan araŐtırmacılara Őükranlarımızı sunarız.

Prof. Dr. Mustafa TAN
Dr. Tolga ERDOĞAN

LALAPAŞA’NIN YUNAN İŞGALİNDEN KURTULUŞU VE TBMM HÜKÜMETİ İDARESİNE GİRMESİ

Veysi AKIN¹

Yunanlılar, 30 Ekim 1918 Mondros Mütarekesi’nden sonra Doğu Trakya’nın işgali için bazı hazırlıklar yapmışlardır. Çatalca ile Meriç nehri arasında kalan Türk topraklarının kendilerine bırakılmasını sağlamak amacıyla Sulh Konferansı delegelerini etkilemek için, Trakya’da kesif bir Rum nüfusu yaşadığını iddia etmişlerdir. Buna karşılık Osmanlı delegasyonunun Trakya’nın tarihi, kültürel ve demografik yapısıyla Türklere ait olduğu tezi ise itibar görmemiştir. Paris Sulh Konferansı delegasyonu, San Remo kararları ile Doğu Trakya’nın Yunanistan’a verilmesini kararlaştırmıştır.

Başlangıcından itibaren bu tehlikenin farkında olan Trakyalı vatanseverler, önce Trakya Paşaeli Müdafâ’a-i Hukuk Cemiyeti çatısı altında birleşmişler, Lüleburgaz ve Edirne Kongreleri ile de topraklarını silahla savunma kararı almışlardır. Kongre kararıyla kurulan teşkilatın başına “Trakya Milli Kumandanı” unvanı ile eski I. Kolordu Komutanı Alb. Cafer Tayyar Paşa’yı getirmişlerdir. Bütün çabalara rağmen, Milli kuvvetler savunmada yetersiz kalmış ve Çatalca hattına kadar olan bütün Doğu Trakya Yunanlar tarafından işgal edilmiştir. Bu süreçte Lalapaşa kasabası da 26 Temmuz 1920’de Yunanların eline geçmiştir.

İşgal sonrası Trakya’nın kaderi Anadolu’da sürdürülen İstiklal Harbi’nin kazanımlarına bağlanmıştır. İstiklal Harbinin seyrine bağlı olarak muhtelif zamanlarda gerçekleşen müzakere, konferans ve yazışmalarda Türk-Yunan sınırı olarak Çatalca hattı, Midye-Enez hattı ve Meriç nehri hattı tartışılmıştır. Bu tartışmalar sırasında Meriç hattı hariç tüm planlarda Lalapaşa Yunanistan’a bırakılmış oluyordu. İstiklal Harbinin kazanılması ve Anadolu’nun düşman işgalinden temizlenmesi sonrasında sıra Doğu Trakya’ya gelmişti. 3-11 Ekim 1922 tarihleri arasında gerçekleşen Mudanya müzakereleri neticesinde imzalanan sözleşme ile Meriç Nehri hattının Türklere bırakılması kararlaştırılmış ve Lalapaşa 26 Kasım 1922’de TBMM Hükümetince devir-teslim alınarak Yunan işgalinden kurtulmuştur.

Anahtar kelimeler: Lalapaşa, Kurtuluş, Trakya, Milli Mücadele, Mütareke

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü, Edirne/Türkiye, veysiakin@trakya.edu.tr, Orcid: 0000-0003-0089-5230

LALAPAŞA, SÜLOĞLU VE MERİÇ: ARKEOLOJİ VE TARİHSEL KİMLİĞİNE GENEL BİR BAKIŞ

Engin BEKSAÇ¹

Bu bildiri Edirne İli'nin üç ilçesinde özellikle yazarın kendi çalışmaları kapsamında elde etmiş olduğu sonuçların genel bir değerlendirmesidir. Bu kapsamda üç ilçenin genel potansiyelleri ve önemli arkeolojik varlıkları ele alınmış ve genel bir değerlendirmesi yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Lalapaşa, Meriç, Süloğlu, Arkeoloji

¹ Prof. Dr., Trakya Üniversitesi emekli öğretim üyesi, ebeksac@gmail.com

LALAPAŞA VE SÜLOĞLU ÇEVRESİNDEKİ DİKİLİ TAŞLARIN ÖNEMİ

Selim Hakan AKINCI¹

Edirne İlinin yaklaşık olarak 26 km kuzeyinde yer alan şirin ilçesi Lalapaşa'nın yadsınamayacak çoklukta tarihi değere sahip olduğu aşikardır. İlk akla gelen tarihi değerleri Lala Şahin Paşa, Muhyiddin Baba, Dolmenler, Sinanköy ve Ortaçağ yerleşkesi (Castrum Pravadi) şeklindedir, oysaki en az bu değerler kadar önemli olan dikili taşlar (karataşlı mezarlıklar) vardır bu şirin ilçemiz ve köylerinde. Peki nedir bu dikili taşlar, nedir bu karataşlı mezarlıklar, bizim için önemi ne olabilir?

Dikili taşlardan oluşan mezarlık alanlara halk arasında karataşlı mezarlıklar denilmektedir. Bölgede var olan yerel kayalardan bloklar halinde sökülerek koparılmış bazen boyları 3-4 metreyi bulan bazen ise 1-2 metre arasında değişen ve söküldüğü yerlerden daha uzak noktalara dikilebilen kaya bloklarından oluşan dikili taşlara yerel ifade ile “karataş” denilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Lalapaşa, Süloğlu, Dikili taşlar

¹ Öğr. Gör., Trakya Üniversitesi, Şehit Ressam Hasan Rıza Güzel Sanatlar MYO, shakanakinci@trakya.edu.tr

20. YÜZYILIN BAŞLARINDA KAZA HAPİSHANELERİNE BİR ÖRNEK: LALAPAŞA KAZA HAPİSHANESİ

Tarık SARIOĞLU¹

Osmanlı Devleti'nde modern hapisaneler, batılılaşmanın etkisi ile Tanzimat döneminden (1839-1876) itibaren kurulmaya başlanmıştır. Bu döneme kadar Osmanlı'da hapis cezası yerine yaygın olarak suçun derecesine göre para, kürek, kalebentlik, pranga, idam, sürgün ve tomruk vurma gibi cezalar uygulanmıştır. Yine de bazı durumlarda mahbes ya da zindan olarak adlandırılan hapis cezalarına da rastlanılmaktadır. Ancak Tanzimattan sonra ceza hukuku ve hapisanelere yönelik düzenlemeler ile birlikte Avrupa tarzında hapisane usulü gelişmeye başlamış, ülke genelinde hapisanelerin açılmasına yönelik faaliyetler hız kazanmıştır. Bu süreç içerisinde hazırlanan 1840, 1851 ve 1858 tarihli ceza kanunları ile 1880 yılında çıkarılan hapisanelere dair talimatname vasıtasıyla hapis cezası ve hapisane uygulamaları geliştirilmeye çalışılmıştır.

Bu çalışma, Edirne merkez sancağına bağlı Lalapaşa kazasının hapisanesi ve tevkifhanesi hakkında elde edilen bilgileri içermektedir. Balkan Savaşları'na kadar bir köy statüsünde bulunan Lalapaşa, savaş sonrasında kazaya dönüştürülmüş ve bölgede bir de hapisane ile tevkifhane teşkil edilmiştir. Çalışmada, Lalapaşa kaza hapisanesi ve tevkifhanesine dair muhtelif kaynaklar ve dönemin hapisane mahkûm tutanakları değerlendirilerek ortaya bir sonuç konulmuştur. Çalışma 20. yüzyılın başlarında Osmanlı'da kaza hapisanelerinin durumu ile ilgili çalışmalara katkı niteliğindedir.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı'da hapisaneler, Lalapaşa hapisanesi, Tevkifhane, Ceza

¹ Doç. Dr., Trakya Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Bölümü, tariksarioglu@trakya.edu.tr, Orcid: 0000-0003-1223-3517.

LALAPAŞA’NIN TURİZME KAZANDIRILMASI

Selim Hakan AKINCI¹

Edirne ilinin en kuzeyinde, Bulgaristan ile sınır oluşturan topraklar üzerinde yer alan bu şirin ilçemiz tarihsel ve kültürel açıdan ihmal edilmiş bir durumdadır. Bu yönü üzerinde yeterli çalışmalar yapılarak ilçenin Edirne ilinde bir kültür merkezi olması sağlanmalıdır. Lalapaşa bölgesi için önemli bir tarihsel argüman olan dolmenler, Tümülüsler ve dikili taşlar hali hazırda keşfedilmeyi beklemektedir. Kentin hemen yanı başındaki Hamzabeyli sınır kapısına giden ana yol üzerinde bulunan, ulaşımı kolaylıkla sağlanabilen bir orta çağ kalesini Castrum Pravadi’yi de (Sinanköy Kalesi) unutmamak gerek bu tarihsel zenginliğin içerisinde.

Tarihsel ve kültürel anlamda bu denli önemli bir yere sahip olmasına karşın, ihmal edilmesi yetmezmiş gibi ilçe ekonomisinin en önemli gelir kaynaklarının da çeşitli sebeplerden dolayı bölge genelinin altında kaldığını üzümlere görmektedir. Gerek değerlendirilmemiş yer üstü zenginlikleri gerekse hali hazırda girdi sağlayan ekonomik değerler açısından şanssızlık bir türlü ilçenin yakasını bırakmamaktadır. Lalapaşa ekonomisinin en önemli geliri ilçede yapılan hayvancılık ile ayçiçeği ve buğdaydan elde edilen gelirdir. Yapılacak olan turizm hamleleriyle bölge ekonomisine önemli girdiler sağlanabileceği açıkça görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Lalapaşa, Turizm, Tarihi eserler

¹ Öğr. Gör., Trakya Üniversitesi, Şehit Ressam Hasan Rıza Güzel Sanatlar MYO, shakanakinci@trakya.edu.tr

İKLİM DEĞİŞİMİNİN LALAPAŞA, MERİÇ VE SÜLOĞLU İLÇELERİNE OLASI ETKİSİ

Utku GÜNER¹

Tüm dünyayı, Türkiye'yi etkileyen iklim değişimi Trakya bölgesinde (Lalapaşa, Meriç ve Süloğlu ilçeleri) etkileri olabilecek bir sorundur. İklim değişimi aşırı hava olayları, sıcak hava dalgaları, kuraklıklar ve şiddetli yağışlar şeklinde ortaya çıkabilir. Bu durum bölgedeki yaşayanları, tarım faaliyetlerini ve doğal hayatı ciddi etkileyebilir ve önemli sorunlara yol açabilir. İklim değişiminin bölgede özellikle Lalapaşa, Meriç ve Süloğlu ilçelerinde tarım ve su kaynakları üzerinde negatif etkisi beklenmektedir. İklim değişikliği aynı zamanda bölgedeki ekosistemleri ve biyolojik çeşitliliği de etkileyecek olup, biyolojik çeşitliliğin azalması beklenmektedir. Bu değişiklikler bitki ve hayvan türlerinin dağılımını ve davranışını değiştirebilir ve biyolojik çeşitlilik kaybının giderek artmasına yol açabilir. Bunun yanı sıra, iklim değişiminin tarım sektörü üzerinde ekonomik etkileri de olabilir ve mahsul üretimi düşebilir, haşere ve hastalık salgınları artabilir, çiftçilerin karlılığının azalması olası vardır. Bu çalışmada bölgedeki iklim değişimine bağlı söz konusu etkiler özetlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: İklim değişikliği, Edirne, Ekosistem, Biyolojik çeşitlilik

¹ Prof. Dr., Trakya Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü, uguner@trakya.edu.tr

LALAPAŞA İLÇESİ KÖY ADLARI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Nilgün ATEŞLİ¹

Ad biliminin alt dallarından biri olan Toponimi; yer adlarını köken, yapı ve anlam bakımından inceleyen bir bilim dalıdır. Bu terim Yunancadan Türkçeye geçmiştir. Dilimizdeki karşılığı ‘yer adları bilimi’ olan terim, Topos (yer) ve onoma (ad) kelimelerinin birleşmesinden meydana gelmiştir. Bir milletin kültürü ve dil zenginliklerinin ortaya konması amacıyla “Toponimi” çalışmaları ülkemizde Cumhuriyetin ilanı ile yaygınlaşmaya başlamıştır.

Bir yer mutlaka bir isimle adlandırılmıştır. Adlandırma, belirli bir sebepten insanlar tarafından yapılmıştır. Nedensiz olarak verilmiş hiçbir ad yoktur. İnsanlar yaşadıkları coğrafyalara ad verirken tarihlerini, kültürlerini, ad verilecek coğrafyanın fiziki ve coğrafi özelliklerini göz önünde bulundurmıştır.

Lalapaşa, 17 bin yıllık bir tarihi geçmişini kalıntılarda, ilçe ve köylerinde barındırmaktadır. Çalışmamda Edirne ili Lalapaşa ilçesinin köy adları ele alınmıştır. İlçede yer alan 27 köy adının; yapı, köken ve anlam bakımından incelenmesi yapılmıştır. Yer ad bilimine katkı sağlamak amacıyla köylerin adlandırılması yapılırken adların bölgenin hangi özelliği veya özelliklerinden etkilenerek verildiği ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Anahtar kelimeler: Yer adları bilimi, Lalapaşa, köy adları

¹ Öğr. Gör., Trakya Üniversitesi, Uzunköprü Meslek Yüksekokulu, Türk Dili Bölümü, Orcid: 0000-0002-6529-0411, nilgunatesli@trakya.edu.tr

KADIN KOOPERATİFLERİ VE ÇIBRIKA

Ebru IRMAK¹, Hayati BAŞARAN²

Türkiye’de sadece kadınların ortak olduğu kooperatifler bulunmaktadır. Uzun süre farklı ana sözleşmelerle faaliyet gösteren kadın kooperatifleri 2012 yılından sonra kadın girişimciliğine yönelik hazırlanan ana sözleşmeye tabi olarak kurulup faaliyet göstermeye başlamışlardır. Kadın kooperatifleri kadınların kamusal alanda daha çok görünür olmasını sağlamakla birlikte yöresel ürünleri faaliyet alanına alarak yerelin ekonomik kalkınmasına da hizmet ederler. Türkiye’de son yıllarda sayıları hızla artan kadın kooperatiflerine Edirne’de de rastlanmaktadır. Edirne’de 17 adet kadın kooperatifi ağırlıklı olarak yerel bitki türlerinin üretimini gerçekleştirme ve bu ürünlerin pazarlanması faaliyetiyle meşgul olmaktadır. Son yıllarda tüzel kişilik kazanan kadın kooperatiflerinin bazıları da yöresel yemek kültürünü devam ettiren hizmetler sunmaktadırlar.

Çıbrıka bitkisi, Anadolu ve Balkanlar’da doğal olarak bulunan ve yerel olarak kültüre alınan bir baharat bitkisidir. Türkiye’ye göçmen olarak gelen Pomaklar tarafından baharat olarak kullanılmaktadır. Çıbrıka bitkisinin baharat amaçlı kullanımının yaygınlaşması, bitkinin kültüre alınarak Türkiye genelinde üretilmesine hizmet edecektir. Kadın kooperatifleri Edirne’de hem bitki üretimini yapabilmeye hem de ürünü baharat olarak kullanabilmeye faaliyetleri yürütmektedirler. Bu çalışmada; çıbrıka bitkisinin üretimini artırmak ve baharat olarak kullanımını yaygınlaştırmak amacıyla Edirne’de faaliyet gösteren kadın kooperatiflerinin görev üstlenebileceklerine ilişkin değerlendirme yapılarak, kadın kooperatiflerinin yerel kalkınmaya katkısını ortaya koymak amaçlanmıştır.

Anahtar kelimeler: kadın kooperatifleri, Pomaklar, çıbrıka, baharat, Edirne Ciğeri

¹ Dr., Lalapaşa Tarım ve Orman İlçe Müdürlüğü

² Dr., T.C. Ticaret Bakanlığı

31 MART 2019 MAHALLİ İDARELER GENEL SEÇİMİ LALAPAŞA, MERİÇ VE SÜLOĞLU'NUN SEÇMEN EĞİMLERİ

Hasan YAZICI¹

Bu bildiride Edirne'nin Lalapaşa, Meriç ve Süloğlu ilçelerinin 31 Mart 2019 mahalli idareler genel seçimine göre, aday ve seçim sonuç verileri açısından karşılaştırmalı değerlendirmesi yapılmıştır. Yaş, cinsiyet, başkan sayısı, öğrenim durumu bakımlarından özellikleri, şartları, benzerlik ve farkları belirlenmiştir. Sonuçta seçmen eğilimleri ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Lalapaşa, Meriç, Süloğlu, Seçmen, Eğilim

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Kocaeli Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, hasan.yazici@kocaeli.edu.tr, hasyaz@hotmail.com

LALAPAŞA, SÜLOĞLU VE MERİÇ'E DEPREM BÖLGESİNDEN DEMOGRAFİK YÖNELİŞİN ANALİZİ

Ayşe Nur ÇİFTÇİ¹

6 Şubat depreminde binlerce kişi ölürken depremde kurtulan çok sayıda aile ise ülkenin dört bir yanına geçici veya kalıcı olarak göç etti. Depremle ilişkili demografik akımın yön ve şiddetine dönük ilk verilerse ikamet edilen ilçede yaşayanların kütüğünün bulunduğu illere göre sayısal dağılımların TÜİK tarafından yayınlanmasıyla gerçekleşti. Göç istatistikleriyse henüz 2023 için yayınlanmadı. Bu çalışmada da konuyla ilgili deprem öncesi ve sonrası karşılaştırması için eldeki en güncel verileri oluşturan bu verilerle depremde illerden üç Edirne ilçesine yönelik demografik akımın analizi amaçlandı. Depremde etkilenen on bir ilden birisinde nüfus kaydı olup Lalapaşa veya Meriç'te ikamet edenlerin toplam sayısında 2022 yılına göre 2023 yılında bir düşüş yaşandı. Buna karşılık Süloğlu'nda ise Edirne bütünündeki ikamet sayısındaki değişimde de yaşandığı gibi artış mevcuttu. Deprem bölgesindeki iller arasında da farklılaşma görüldü. Örneğin depremde en şiddetli etkilenen iki kentten Kahramanmaraş nüfusuna kayıtlı olanların sayısında 2022'ye göre 2023 yılında bir azalış varken Hatay nüfusuna kayıtlı olanlardaysa belirgin artış vardı. Ayrıca hem ikamet edilen ilçelerin nüfusları hem de nüfus kaydı olunan illerin nüfusları arasında belirgin farklılıklar bulunduğundan, sayısal değerlendirmelerin yanıltıcı olma riski mevcuttu. Bu yüzden çalışmada ayrıca lokasyon katsayısı yöntemiyle nüfusa kayıtlı olunan il doğumlarının Edirne ilçeleri arasındaki dağılımlarındaki bölgesel yığılma şiddeti hesaplanarak ölçülüp analiz edildi. Elde edilen bulgular, 2023 yılında Lalapaşa'da ikamet edenler içinde deprem bölgesindeki on bir ilden dördünde nüfusa kayıtlılıkta (Adıyaman, Bingöl, Hatay, Osmaniye) eşik değer olan 2'nin aşıldığını gösterdi. Meriç'teyse on bir ilden hiçbirisinde bu eşik aşılamadı. Süloğlu'daysa üç il kökenlilerde (Adana, Gaziantep ve Kahramanmaraş) tam yığılma görüldü. Hâlbuki 2022 için Lalapaşa ve Meriç ilçelerindeki ikamette ikişer, Süloğlu'daki ikametteyse üç il için tam yığılma vardı. Bu durum depremin yıkıcı etkilerinden uzak olan Lalapaşa ve Süloğlu'na yönelişin, daha riskli kabul edilen Meriç'e göre daha şiddetli oluştuğunu destekliyor.

Anahtar Kelimeler: Demografi, Deazavantajlı Gruplar, Göç, Sosyal Hizmet, Sosyal Politika

¹ Dr., Bağımsız Araştırmacı, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı, draysenurciftci@gmail.com

SÜLOĞLU VE LALAPAŞA İLÇELERİNDE BULUNAN RÜZGÂR TÜRBİNLERİNİN ELEKTRİK ENERJİSİ ÜRETİMİNDE ESNEKLİĞİNİN SAĞLANMASI AMACIYLA ESKİMİŞ ELEKTRİKLİ ARAÇ BATARYALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Burak ŞAFAK¹, Alper ÇİÇEK²

Ülkemizde nüfus, üretim, sanayileşme, elektrikli araçlar ve elektrikli cihazların artışıyla birlikte elektrik enerjisine duyulan ihtiyaç da büyük bir artış göstermektedir. Günümüzde elektrik enerjisi üretimi yapan tesislerin kurulu güçlerinin %50'sinden fazlası yenilenebilir enerji kaynakları tarafından sağlanmaktadır. Bu oranın uluslararası iş birlikleri ve sözleşmelerle düzenlenen çevre politikaları ve net sıfır hedefleriyle birlikte daha da artması amaçlanmaktadır.

Yenilenebilir enerji kaynaklarıyla elektrik enerjisi üretimi yapan tesislerin kurulu güçleri her ne kadar yüksek olsa da bu tip tesislerin elektrik enerjisi iletim sistemine sağlayabileceği anlık kapasite termik santraller ile sağlanabilecek kadar hızlı ve garanti değildir. Fakat elektrik enerjisi arz ve talep dengesinin neredeyse kusursuz bir şekilde yönetilmesi gerekmektedir. Bu yüzden yenilenebilir enerji kaynaklarıyla elde edilen elektrik enerjisinin, elektrik enerjisi iletim sistemine daha esnek ve sürekli bir şekilde kapasite sağlayabilmesi için enerji depolama teknolojilerindeki çalışmalar hız göstermektedir.

Süloğlu ve Lalapaşa ilçeleri rüzgâr enerjisinden elektrik enerjisi üretimi için oldukça verimli bölgelerdir. İlerleyen zamanlarda bu bölgelerde rüzgâr santralleri açısından yüksek kurulu güçlere ulaşılması beklenmektedir. İlgili bölgelerde kurulan rüzgâr santrallerinin enerji depolama sistemleri ile entegrasyonu hem elektrik enerjisinin arz ve talep dengesinin sağlanabilmesi hem de yenilenebilir enerji kaynaklarıyla üretilen elektrik enerjisi miktarının artmasında büyük bir rol oynayacaktır.

Elektrikli araçların üretiminin ve kullanımının artmasıyla birlikte artan elektrik enerjisi ihtiyacının beraberinde bu araçlara ait bataryaların geri dönüşümü sorunu da gündeme gelmektedir. Elektrikli araçlara ait eskiyen bataryaların kullanım sürelerini uzatmak ve çevreye pozitif katkıda bulunmak amacıyla bu bataryalar enerji depolama amacıyla rüzgâr santrallerinde kullanılabilir. Aynı zamanda enerji depolama sistemlerinin yüksek maliyetlerinden kaçınılması ülkemiz ekonomisi için fayda gösterecektir. Bu gelişmeler Süloğlu ve Lalapaşa ilçelerimizle birlikte hem ülkemiz hem de dünya genelinde çevreci, bilimsel ve ekonomik gelişmelere katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Süloğlu, Lalapaşa, Rüzgâr Enerji Santralleri, Enerji Depolama Tesisleri, Elektrikli Araç Bataryaları, Elektrik Enerjisinde Esneklik ve Sürdürülebilirlik

¹ Arş. Gör., Trakya Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Elektrik-Elektronik Mühendisliği Bölümü, buraksafak@trakya.edu.tr, Orcid: 0009-0001-2290-1729

² Doç. Dr., Trakya Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Elektrik-Elektronik Mühendisliği Bölümü, alpercicek@trakya.edu.tr, Orcid: 0000-0003-4540-2276

SÜLOĞLU'DAKİ ROMA MİL TAŞI (MİLESTONE)

Selim Hakan AKINCI¹

Mil taşı; M.Ö. 753-M.S. 395 yıllarında hüküm süren Roma İmparatorluğu döneminde Roma'dan Küçük Asya'ya kadar devam eden Roma ordugâh ve ticaret yollarının üzerlerinde dikildikleri yerden merkeze olan uzaklığı bildiren mesafe taşlarıdır. Üzerlerinde dönemin imparatoru ve valisine övgüde bulunulur ve merkeze olan uzaklık mil biriminden bildirilirdi (1 mil = 1.478 metre). Beton kullanılarak yapılan döşeme yollar, Romalılar'ın hızlı hareket etmesini sağladı. Yollar sayesinde hızlarını arttıran Roma Lejyonları yenilmez birer orduya dönüştü. İşte bu yollar üzerine dikildikleri yerden merkeze uzaklığı belirten mesafe bildirim taşları diktiler. Bu bildirim taşlarının üzerlerine mesafenin mil cinsinden birimi dışında, dönemin imparatoru ve yörenin valisinin de isimlerini yazdılar.

Edirne'nin 33 km kuzey doğusunda yer alan Süloğlu; Lalapaşa, Havsa ve Kırklareli'nin komşusudur. 250 km²'lik yüz ölçümüne sahip ilçenin nüfusu 1200 civarındadır. İlçenin ekonomik gelirini tarım ve hayvancılık oluşturmaktadır. 1967 yılında ilçe olmuştur. Süloğlu ve çevresi tarihi eser bakımından her ne kadar fakir gibi görünse de aslında durum öyle değildir.

Anahtar Kelimeler: Süloğlu, Tarihi eserler, Roma dönemi, Mil taşı

¹ Öğr. Gör., Trakya Üniversitesi, Şehit Ressam Hasan Rıza Güzel Sanatlar MYO, shakanakinci@trakya.edu.tr

EDİRNE GEÇKİNLİLİ YUSUF PEHLİVAN, YUSUF BOZKURT

Selim Hakan AKINCI¹

19. yy'da (1888) Türkler'in pehlivan yatağı Deli Orman Bölgesi Şumnu Kasabası'nın Uyvan Köyü'nde başlayan bir hayat. Mertliği, yiğitliği ve dürüstlüğü ile nam salmış bir Başpehlivan. Aynı zamanda asıl Kırkpınar Er Meydanı'nın (Yunanistan-Orestia-Samona) son, Cumhuriyet tarihinin ikinci Başpehlivanıdır. 1946-1953 yıllarının Kırkpınar Ağası'dır. Şumnu'dan acı dolu hatıralarıyla ayrılmak zorunda kalan Yusuf Pehlivan Edirne ili Süloğlu İlçesi Geçkinli Köyü'ne gelerek çiftçilik yapmaya başlamıştır. Burada doğru, dürüst ve yol gösterici yaşamıyla tüm bölgede sevilen, sayılan ve örnek alınım lider bir kişi olarak yaşamını devam ettirmiştir. Geçkinli Köyünde 21 Mayıs 1976 yılında yaşama gözlerini yummuştur.

Anahtar Kelimeler: Edirne, Süloğlu, Geçkinli Köyü, Yusuf Pehlivan

¹ Öğr. Gör., Trakya Üniversitesi, Şehit Ressam Hasan Rıza Güzel Sanatlar MYO, shakanakinci@trakya.edu.tr

OSMANLIDAN CUMHURİYETE KAVAKLI/MERİÇ İLÇESİNİN İDARİ YAPISINDA DEĞİŞİKLİKLER

Veysi AKIN¹

Osmanlı Devleti Balkan Harbi'nde Rumeli'de kalan son topraklarının büyük bir kısmını kaybetmişti. Kaybedilen topraklar arsında Edirne Vilayetinin sancak ve merkez kazaları da vardı. Edirne'nin Meriç Nehri batısında sadece Dimetoka, Seymenli ve Mustafapaşa kazaları kalmıştı. Bu durum I. Dünya Savaşı yıllarında Türk-Bulgar ittifakının kurulmasını amaçlayan 6 Eylül 1915 tarihli Osmanlı-Bulgar Hudut Tashihi Anlaşması ile bir kez daha değişmiştir. Osmanlı Hükümeti, Bulgaristan'ın Osmanlı Devleti ve müttefikleri lehine harbe iştiraki karşılığında, Meriç Nehri öte yakasındaki topraklarını Bulgaristan'a terk etmiştir. Bu gelişme ile beraber, Edirne merkez sancağına bağlı Dimetoka Kazası lağvedilmiş ve ileride Meriç İlçesini oluşturacak coğrafyada 1915 yılında Kavaklı adıyla yeni bir kaza teşkil edilmiştir.

Bu kazanın, Merkez, Büyükdoğanca ve Maksudlu olmak üzere üç nahiyesi mevcuttur. Bu hudut değişimi, Dimetoka köylerinden getirilen Müslümanlar ve buna mukabil Batı Trakya'ya sevk edilen Rumlar dolayısıyla bölgenin nüfus yapısını da doğrudan etkilemiştir.

Kavaklı Kazası 1918 yılında Mütareke döneminde alınan bir kararla lağvedilmiş ve bütün köyleri Uzunköprü'ye bağlanmıştır. Adli işleri bir müddet Edirne üzerinden görüldüyse de daha sonra alınan bir kararla Uzunköprü'ye havale edilmiştir. Aynı dönemde burada Kavaklı adı ile bir nahiye kurulması düşünülmüşse de gerçekleşmemiştir. Cumhuriyetin ilanı sonrasında Kavaklı Kazası tecdiden bir kez daha kurulmuş, 1935 yılında bir kararname ile ismi Meriç olarak değiştirilmiştir.

Bu çalışmada, yukarıda bahsettiğimiz gelişmeler, Osmanlı ve Cumhuriyet arşiv kaynakları ve bazı temel kaynaklardan hareketle geniş bir şekilde ele alınarak izah edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Kavaklı, Meriç, İdari Yapı, Adli Sistem, Göç

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü, Edirne/Türkiye, veysiakin@trakya.edu.tr, Orcid: 0000-0003-0089-5230

ERKEN CUMHURİYET DÖNEMİNDE EDİRNE’NİN MERİÇ (KAVAKLI) İLÇESİ

Halûk KAYICI¹

Meriç ilçesi; Edirne’nin güneyinde olup, kuzeyini ve doğusunu Uzunköprü ilçesi, batısını Türkiye-Yunanistan hududunu teşkil eden Meriç Nehri, güneyini Uzunköprü ve İpsala ilçeleri çevrelemektedir. Meriç arazisi, kuzeyde ve batıda Meriç Nehri, güneyde Ergene Nehri arasında kalmaktadır. Edirne’ye 89 km uzaklıktaki ilçenin yüzölçümünü 448 km²’dir.

Osmanlılar tarafından 14. yüzyılın ortalarında fethedilen bölgenin idarî olarak değişimi Birinci Balkan Savaşı sonucunda gerçekleşmiştir. Uzunköprü ve bugün Yunanistan sınırları içerisinde yer alan Sofulu’ya bağlı olan köylerin oluşturduğu bölgede, savaş sonrasında ortaya çıkan yeni sınırlar sonucunda Kavaklı adı ile kurulan ilçe, daha sonra Meriç adını almıştır.

Bu çalışma, ilk kurulduğu dönem Kavaklı olarak adlandırılan, günümüzde ise Meriç adı ile bilinen ilçe üzerinedir. Gerek Osmanlı gerekse Cumhuriyet döneminde Edirne’ye bağlı olan ilçenin, Cumhuriyet’in ilk dönemlerdeki idarî yapısının yanı sıra demografik ve iktisadî özellikleri bu çalışma ile ilk defa olmak üzere gün yüzüne çıkarılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kavaklı, Meriç, Büyükdoğanca

¹ Öğr. Gör., Trakya Üniversitesi, İpsala Meslek Yüksekokulu, halukkayici@trakya.edu.tr

OSMANLI RUMELİ FETİH SİYASETİ VE AKINCI OCAĞI: NASUHBEY KÖYÜ ÖRNEĞİ

Sinan DOĞAN¹

Meriç Vadisi'nde bulunan İpsala, Dimetoka ve Edirne istikâmetinde yapılan fetihlere üs olması, Osmanlı Devletinin Rumeli'yi fetih politikası ile doğrudan ilişkilidir. Akıncı teşkilatı, başta Rumeli olmak üzere Avrupa'nın iç kesimlerine kadar devletin genişlemesinde önemli hizmetlerde bulunmuş bir idarî ve askerî teşkilâtı. Hayatın risklerini taşıyan akıncılar, Orta Asya'nın muharip güçleri ile benzerlik gösteren bir görev icra ediyordu. Akıncı teşkilâtı, askerî faaliyetlerin yanı sıra Rumeli'nin Türkleşmesi, İslâmlaşması ve imârına katkıda bulunup, bölgelerinde kültür ve sanat geliyordu. Akıncıların, fethettikleri yerleşim yerleri devlete ait olup, kendilerine geniş timarlar; hattâ mülk araziler de verilirdi. Bu timarlar ve mülk arazileri zamanla kendi adını taşıyan iskâna dönüşüyordu. Tarihsel ve arkeolojik kimliği açısından önemli zenginliğe sahip olan Meriç, Osmanlı hükümdarı I. Murat'ın komutanlarından Hacı İlbey'in fetihleriyle 1361 tarihinde Osmanlı Devleti'nin eline geçmiştir. Dallık Günü, Meriç/Nasuhbey Köyü'nde yapılır. Nasuhbey Köyü, Osmanlı varlığına dair daha erken süreçlerine giden bazı mezar ve mezarlık kalıntılarıyla dikkat çekmektedir. Nasuhbey Köyü'nde, Mahmut Baba ve Nasuh Baba adlı iki mezar bulunmaktadır. Gelibolu'dan, bugünkü bölgeye gelen akıncı erlerinden Kara Baba, ağaca sancaklarını astıktan sonra karşılaşılan düşmanla mücadelesinde şehit olur. Sancağın asıldığı ağaç, "Sancak Ağacı" olarak anılmaya başlar. Sancak Ağacı'nın olduğu yer, fetih anıt kültürüne dönüşür. Bölgede, her yıl yapılan şenliklere "Dallık Günü" adı verilir. Balkan savaşı sırasında düşman, her tarafı işgal edip, halkını kılıçtan geçirdiği halde, bu köye girmeye cesaret edememiştir. Meriç ve çevresinde bu yönüyle akıncı erlerin türbeleri yer almaktadır. Bu alanların, tarihin belli bir formuna sokulup, zihnin ve vicdan terbiyesine hizmet edecek şekilde kültür alanlarına dönüştürülmesi gerekmektedir. Bu kültür alanlarının geliştirilmesi, istendik davranışların ortaya çıkmasında "kültürel motivasyon" olarak görev yapabilir. Bu bildiride Osmanlı Rumeli fetih siyaseti sosyal yapı, devlet yapısı ve bunların etkileşiminden doğan kültürel motivasyon alanı temelini oluşturan akıncılar ve Nasuhbey örneği ile ilişkilendirilerek temellendirilmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Rumeli, Osmanlılar, Akıncılar, Nasuhbey Köyü, Kültür

¹ Milli Eğitim Bakanlığı, Uzman, s.sinanQ@hotmail.com. Orcid: 000000028242-0820

MERİÇ İLÇESİ'NDE BİR KIRSAL KALKINMA ÖRNEĞİ: YER FISTIĞI TARIMI VE SOSYO-EKONOMİK ÖNEMİ**

Okan CEYLAN¹

Bu çalışma bir kırsal kalkınma modeli ve köye dönüş projesinin bir parçası olarak 2016-2023 yılları arasında Meriç İlçesi'nin Alibeyköy ve çevresindeki köylerde yerfıstığı ziraatı etrafında gelişen kooperatifçilik, zirai faaliyetler, katma değerli üretim ve kamu kesiminin küçük tarım işletmeciliğine katkıları üzerine bir incelemeyi kapsamaktadır. Bu noktada T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Edirne Valiliği, Trakya Kalkınma Ajansı, Meriç Kaymakamlığı, Meriç İlçe Tarım Müdürlüğü ve Meriç Ziraat Odası'nın Alibeyköy Tarımsal Kalkınma Kooperatifi ve yerfıstığı ziraatındaki rolü incelenmiştir. Yerfıstığının bölgedeki ürün desenini zenginleştirmesinin yanı sıra çiftçilere ek bir kazanç sağladığı, katma değerli üretim, pazarlanması ile üretimdeki istikrarı yakaladığı ve Alibeyköy'ün marka değerini arttırdığı görülmektedir. Neoliberal tarım politikalarının neticesinde düşen kazançları ile giderek tarımdan kopan, göç eden ve yaşlanan çiftçiler nezdinde yerfıstığı ziraatı son yıllarda bir alternatif ürün olmuştur. Bu çalışmada yerfıstığının Alibeyköy ve çevresindeki toplumsal, iktisadi ve zirai etkisinin de ötesinde tarihsel süreçte yerfıstığı yetiştiriciliğinin Türkiye ziraatındaki durumu da ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yerfıstığı, Kırsal Kalkınma, Neoliberalizm, Tarım

** Bu çalışmayı gerçekleştirdiğim süre zarfında desteklerinden dolayı başta Alibeyköy Muhtarı ve Alibeyköy Tarımsal Kalkınma Kooperatifi Başkanı Erkan Demirel olmak üzere Meriç Alibeyköy Tarımsal Kalkınma Kooperatifi, Alibeyköy Muhtarlığı ve Alibeyköylülere teşekkür ederim. Ayrıca Meriç İlçesi Rahmanca Köyü'nde doğmuş ve yetişmiş bir akademisyen olarak bu çalışma başta kıymetli babam İlhan Ceylan ve annem Feride Ceylan olmak üzere ülkemizin tarım ekonomisine üretimleri ve emekleriyle katkı sağlayan tüm Meriçli çiftçilere armağanımdır.

¹ Doç. Dr., Ege Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Bölümü, İzmir/Türkiye okan.ceylan@ege.edu.tr, Orcid: 0000-0001-6867-6726

**BİYOAKTİF BİR BESİN OLARAK MERİÇ YER FISTIĞI (*Arachis hypogaea* L.):
BESLENME ve SAĞLIK AÇISINDAN ÖNEMİ**

Derya ALTINTAŞ¹, Yeşim YEŞİLOĞLU²

Meriç yer fıstığı (*Arachis hypogaea* L.) baklagiller familyasından tek yıllık, yazlık sıcak bir iklim bitkisi olup, karbonhidrat, protein, yağ, vitamin, mineral içeriği ile değerli bir besin kaynağıdır ve sağlık üzerine olumlu etkilere sahiptir. Mikro besin öğeleri üzerine yapılan çalışmalar incelendiğinde yer fıstığının E vitamini, folik asit, niasin, B6 vitamini ile kalsiyum, magnezyum, çinko, sodyum ve potasyum bakımından zengin olduğu görülmüştür. Ayrıca içeriğinde resveratrol polifenolik antioksidanı ile kateşin ve epikateşin flavonoidlerini bulundurmaktadır. Fenolik asit olarak ise içeriğinde vanilik asit, kafeik asit ve p-kumarik asit tespit edilmiştir. Toplam yağ miktarının diğer yağlı tohumlarla karşılaştırıldığında daha az olması ve aynı zamanda bu içeriğin çoğunluğunu tekli ve çoklu doymamış yağ asitlerinin oluşturması nedeniyle yer fıstığının kardiyovasküler hastalıklara yakalanma riskini azalttığı da bildirilmiştir. Bu derlemede bireysel ve toplumsal sağlıklı beslenme önerilerinde yer verilen yer fıstığının biyoaktif bileşenleri ve insan sağlığı üzerine etkileri özetlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Meriç yer fıstığı, *Arachis hypogaea* L., Resveratrol, Doymamış yağ asitleri

¹ Trakya Üniversitesi, Arda Meslek Yüksekokulu, Edirne, deryaaltintas@trakya.edu.tr

² Trakya Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Edirne, yesimyesiloglu@trakya.edu.tr

MERİÇ YER FISTIĞININ (*Arachis hypogaea* L.) OMEGA YAĞLAR BAKIMINDAN İNCELENMESİ

İsmail KILIÇ¹

Bu çalışma, Edirne Meriç ilçesi Alibeyköy'de yetiştirilen yer fıstığının yağ içeriğinin özellikle omega yağları bakımından detaylı bir şekilde değerlendirilmesini amaçlamaktadır. 2022 yılında Coğrafi yer işareti alan “Meriç Yer Fıstığı”, Ülkemizin ve Edirne’imizin önemli yağlı tohumları arasında bulunan ayçeçiğinden sonra alternatif önemli yağlı bitki olarak değerlendirilmesi için bu çalışmamız ele alınmıştır. Yer fıstığı, Baklagiller (Leguminaceae) Familyası'nın Papilionaceae alt familyasına mensup olan *Arachis* cinsine ait bir bitki türüdür ve Latince ismi *Arachis hypogaea* L'dir. Yer fıstığının besinsel değeri, içerdiği önemli bileşenler nedeniyle oldukça yüksek seviyededir. Bu değerler arasında yer alan fıstık yağının miktarı, diğer yağlı tohumlara kıyasla önemli ölçüde artış göstermektedir.

Yer fıstığı yağının yüksek olması, özellikle omega yağları bakımından detaylı bir değerlendirmeyi gerektirmektedir. Omega-3 ve omega-6 gibi esansiyel yağ asitleri, insan sağlığı açısından kritik öneme sahip olan besin öğeleridir. Bu bağlamda, yer fıstığındaki yağ içeriğinin özellikle omega yağları açısından oranının yüksek olduğu söylenebilir. Bu oranın insan sağlığı üzerindeki potansiyel etkileri araştırılarak, bu çalışmanın temel odak noktalarını oluşturmaktadır. Bu araştırmanın gerçekleştirilmesi, yer fıstığındaki omega yağlarının insan sağlığına olan olumlu etkilerinin belirlenmesine ve alan yazına yeni bilgiler eklenmesine katkıda bulunacaktır. Çalışmanın sonuçları, yer fıstığı tüketimi ile ilgili beslenme önerilerinin güncellenmesine, sağlık politikalarının oluşturulmasına ve genel olarak toplumun sağlığının geliştirilmesine yönelik önemli bilgiler sunabilir. Bu bağlamda, yer fıstığının omega yağları açısından zengin içeriği sağlık açısından faydalı bir besin kaynağı olarak alan yazına kazandırılacak ve bilimsel anlamda önemli bir katkı sunacaktır.

Anahtar Kelimeler: Edirne, Meriç Yer Fıstığı, Omega Yağlar

¹ Trakya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü, Fen Bilgisi Öğretmenliği Programı, Edirne, ismailk@trakya.edu.tr

TRAKYA BÖLGESİNDE GÜMRÜKLER VE ANTREPOLARIN ÖNEMİ

Nina GERGOVA¹ , Selçuk DURANLAR²

Gümrükler ve gümrük prosedürleri uluslararası ticaret için vazgeçilmezdir. Başlangıçta vergi anlamına gelen gümrük kavramı, denetim ve gözetim kavramlarını da içerecek şekilde genişlemiştir. Antrepo rejimi ithalatçı firmalara finansman avantajı sağlamaktadır. Gerekli stoku özel antrepolar yerine gümrük antrepolarında tutmakta ve ihtiyaç duyduklarında mallarının serbest dolaşım işlemlerini antrepolardan yerine getirmektedirler. Böylece o an üretim için ihtiyaç duyulmayan girdiler için ithalat vergisi ödenmiyor. İthalat işlemlerinin daha sağlıklı yürütülmesi için önemli bir yerdir. Antrepo rejimi, ithalat için izin alma sürecinin uzun olduğu veya malların serbest dolaşıma girmeden önce elleçleme işlemine tabi tutulması gereken durumlarda ithalatçılar için önemli bir operasyonel avantaj sağlamaktadır. Türkiye'de yerleşik olmayan firmaların ülkeye veya bölgeye mal satabilmeleri için tek alternatiftir.

Pandemi ile başlayan ve Rusya'nın Ukrayna'yı işgali ile devam eden süreçte iş dünyası ihracat, tedarik zinciri, ticaret yollarının yanı sıra depolardaki tıkanıklık ve yer sıkıntısı sorunu ile giderek daha fazla karşı karşıya kaldı. Bugün ise Kızıldeniz'de ticaret gemilerine yönelik Husi saldırılarının küresel tedarik zincirinde yol açtığı kriz giderek büyüyor.

Bu çalışmada ülkemizin en fazla kara sınır kapısına sahip olan Edirne'mizin en önemli gümrük kapılarından biri olan ve Trakya Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüğü'ne bağlı Hamzabeyli Gümrük Müdürlüğü ele alınmıştır. Lalapaşa ilçesinde böyle bir yapılaşma mümkün mü? Bu konu araştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Edirne, Dış ticaret, Gümrük, Antrepo

¹ Doç. Dr., Todor Kableskov University of Transport, Bulgaria, ninagergova@vtu.bg, Orcid: 0000-00017153-8017

² Öğr. Gör., Trakya Üniversitesi Edirne Sosyal Bilimler MYOYönetim ve Organizasyon Programı, selcukduranlar@trakya.edu.tr, Orcid: 0000-0001-7743-5916

DEPO VE DEPOCULUK KAVRAMI: EDİRNE'DE LİSANSLI DEPOCULUK

Selçuk DURANLAR¹, Nina GERGOVA²

1990'lı yıllardan itibaren artan rekabet, işletmelerin üretim ve dağıtım faaliyetlerini daha etkin ve verimli bir şekilde yürütmesi zorunluluğu ortaya koymuştur. Dağıtım ve depolama yöntemleri de buna bağlı olarak önemli ölçüde değişmiştir.

Ulaştırma imkanlarının ve bilgi teknolojilerinin günümüze gelene kadar oldukça gelişmesi, depolama daha büyük ölçek ve çeşit ekonomisine erişmenin bir aracı olarak görülmektedir. Sürekli değişen ve iyileşen bu süreçte, depolar artık kaçınılmaz bir maliyet unsuru değil ürüne değer katan faaliyetlerin yerine getirildiği işletmeler olduğundan tedarik zinciri içerisindeki önemleri de giderek artmaktadır.

Tüketilecek duruma gelmesi veya kalitelerinin yükseltilmesi için depolama veya bekletme zorunluluğu olan ürünler vardır. Ayrıca satış zamanına kadar ürünü korumak amacıyla da kullanılmaktadır. Atık veya geri dönüşümü olan malzemeler için depoların geçici bekleme sağlayan tesisler olmasıdır. Özel ambalajlama, kişiye özgü etiketleme ve isteğe bağlı ürün hazırlama gibi katma değer hizmetlerini de sunabilmektedir.

Bu çalışmada Edirne'mizin ilçelerinde depo ve depolama için nasıl çalışma yapılmalıdır? Lisanslı depoculuk ile tarım ürünlerinin sağlıklı koşullarda muhafazası, ticari amaçla depolanması hizmetlerine imkan veren bu tesislerin önemi araştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Edirne, Dağıtım, Depolama, Lisanslı depoculuk

¹ Öğr. Gör., Trakya Üniversitesi Edirne Sosyal Bilimler MYO Yönetim ve Organizasyon Programı, selcukduranlar@trakya.edu.tr, Orcid: 0000-0001-7743-5916

² Doç. Dr., Todor Kableshkov University of Transport, Bulgaria, ninagergova@vtu.bg, Orcid: 0000-00017153-8017

SERBEST BÖLGELER KALKINMANIN ANAHTARI MI?

Nina GERGOVA¹, Selçuk DURANLAR²

Uluslararası mal ve hizmet ticaretinin önündeki tarife engelleri ile tarife dışı engellerin tedrici olarak ortadan kaldırılması çalışmaları, ülke içinde sermayeye çeşitli muafiyet ve desteklerle rekabet gücü kazandırılmış alanlar olarak serbest bölgeler kurulmuştur.

3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanunu'nda serbest bölgelerin kurulması ve işletilmesi ülke ekonomilerine sağladıkları katkıların yanında, esnek ve çağdaş idari yapılarıyla dış ticaret firmalarına gelişmiş bir yatırım ortamı sağlayarak lojistik merkezlerin de inşaa edilmesine imkan sağlamaktadır. Mikro anlamda firmaların maliyetlerini olumlu etki yaparken uluslararası pazarlarda rekabet güçlerinin artırılmasına katkı sağlamaktadırlar. Bunun yanı sıra o ülkenin ekonomik ve sosyal kalkınmasına da katkı sağlarlar. Çok iyi bir planlama, etkili yönetim ve denetim mekanizması ile etkin olunması, tekel sorunu yaşanmazsa ekonomik olumsuzlukların en aza indirilmesini sağlayacaktır.

Bu çalışmada sempozyuma konu olan Edirne ilçelerinde Meriç'te Süloğlu'nda ve Lalapaşa'da kurulma aşamasında olan serbest bölgenin hammadde, enerji kaynaklarına, üretim ve tüketim odaklarına yakınlık- uzaklıkları dikkate alınarak yapacağı katkılar araştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kalkınma, Büyüme, Serbest bölge

¹ Doç. Dr., Todor Kableshkov University of Transport, Bulgaria, ninagergova@vtu.bg, Orcid: 0000-00017153-8017

² Öğr. Gör., Trakya Üniversitesi Edirne Sosyal Bilimler MYO Yönetim ve Organizasyon Programı, selcukduranlar@trakya.edu.tr, Orcid: 0000-0001-7743-5916

EDİRNE'DEKİ KARACABEY MERİNOSU KOYUNLARININ ET VERİM POTANSİYELİ BAKIMINDAN ÖNEMİ

Süleyman KÖK¹, Ayşegül ONGUNER²

İnsanoğlunun ilk geçim kaynaklarından olan hayvancılık, insanların yaşamlarında büyük bir yer etmiş ve tarımsal üretime katkı sağlamıştır. Tarımsal üretime katkı sağlayan en önemli türlerden biri de koyun türü olmuştur. Koyunlar buldukları bölge koşullarına göre doğal olarak uygun ırklar oluşturmaktadır. Dünyada koyun yetiştiriciliği bakımından Türkiye, sekizinci sırada yer almaktadır. Türkiye'deki kırmızı et üretiminin %23.09'u koyun ve kuzudan karşılanmaktadır. Kişi başı kuzu eti tüketimi 4,2 kg ile Dünyada 3. sırada olan ülkemizde, koyun eti sevilerek tüketilmektedir. Türkiye'de sanayileşme ve artan nüfusla beraber özellikle ete ve süt ile süt ürünlerine yönelik pazar talebinin artması koyunculuk yetiştiriciliğinde önemli değişiklikler meydana getirmiştir. Koyun yetiştiriciliği Edirne'de, ilk zamanlar süt ve yapağı üretim yönü ilk sırada yer alırken, son yıllarda artan kırmızı et ihtiyacından dolayı et verim yönünden yetiştirilmektedir. Dolayısıyla koyunlardan birim hayvandan, daha fazla et elde edilmesi önem kazanmıştır. Karacabey Merinosu koyunu (KBM), Alman yapağı et merinosu ile Marmara bölgesi yerli Kıvırcık koyun ırkının kombinasyon melezlemesiyle elde edilmiştir. Kıvırcık ırkının; hastalıklara dayanıklılığı, merayı değerlendirme kabiliyeti, kaliteli karkas et özellikleri ile Alman Yapağı-Et Merinos'unun; karkas ağırlığı ve kaliteli yapağı özellikleri KBM'nda birleştirilmiştir. Bu melezlemenin sonucunda kaliteli karkas, orta cüsseli vücut, kaliteli yapağı, sağlam iskelet, ince kuyruk ve dayanıklılık özellikleri KBM'un da toplanmıştır. Edirne'de yetiştirilen erkek KBM kuzular, kasaplık olarak değerlendirildikleri 120. gündeki canlı ağırlık ortalamaları 42.34 ± 1.46 kg olarak belirlenmiştir. 120 günlük tartımın sonunda tüm kuzuların ortalama Günlük Canlı Ağırlık Artışları (GCAA) 314.61 ± 12.13 g/gündür. KBM koyun ırkı olarak, 12/12/2004 tarih ve 25668 sayılı Resmi Gazete 2004/39 nolu tebliği ile resmi olarak tescil edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Koyunculuk, Karacabey Merinosu, Kıvırcık Koyunu, Et verim potansiyeli

¹ Trakya Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Genetik ve Biyomühendislik Bölümü, koks@trakya.edu.tr

² Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Biyoteknoloji ve Genetik Anabilim Dalı

EDİRNE TARIMI İÇİN YENİ YEM BİTKİSİ TÜRLERİ

Mustafa TAN¹

Edirne verimli ve makine ile işlemeye uygun tarım alanları ile Trakya'nın tarımsal potansiyeli yüksek illerinden birisidir. Başta buğday, ayçiçeği ve çeltik olmak üzere pek çok tarla ve bahçe bitkisi türlerinin tarımı yapılmaktadır. Edirne ili Türkiye buğdayının %2.7'sini, ayçiçeğinin %12.8'ini ve çeltiğin %40.2'sini üretmektedir. Bunun yanında ahır hayvancılığı şeklinde yapılan süt sığırcılığında modern teknikler kullanılmaktadır. Ancak ülkemizin diğer bölgelerinde olduğu gibi Edirne'de de hayvancılığın en önemli sorunu kaliteli kaba yem teminidir. Tarım arazilerinde yetiştiriciliği yapılan kaba yem bitkilerinin oranı %4.3'tür. Bu oran hayvanların ihtiyaçlarını karşılamaya yeterli değildir. Hayvanların rasyonlarında büyük oranda saman kullanılmakta ve gerekli olan protein, vitamin ve mineraller kesif yemlerle karşılanmaktadır. Bu da besleme maliyetini artırmaktadır. Bu nedenle bölgede tarım alanlarında yem bitkileri tarımının artırılması gerekmektedir. Bunun için de mevcut türlerin yanında yeni türlere yer verilmelidir. Bu makalede Edirne tarımı için potansiyel taşıyan bazı yem bitkisi türleri ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Edirne, Tarımsal yapı, Kaba yem, Alternatif türler

¹ Prof. Dr., Trakya Üniversitesi Havsa Meslek Yüksekokulu Park ve Bahçe Bitkileri Bölümü, Orcid: 0000-0001-7939-7087, mustafatan@trakya.edu.tr

PİEZOELEKTRİK MALZEMELERİN PREPREG KOMPOZİTLER İLE KULLANILABİLİRLİĞİ

Şafak EREZ¹, Özgür MERCANLI², Hayri ŞEN³

Günümüzde enerji kaynakları gerek endüstri gerekse diğer kullanım alanları için önemli bir yer tutmaktadır. Özellikle pek çok cihaz ve aletlerin elektrik enerjisi ile çalışması ve kullanılması elektrik enerjisinin her alanda verimli bir şekilde kullanılması gerekliliğinin önemini ortaya koymaktadır. Dünya üzerinde enerji kaynaklarının sınırlı bulunması ve bu sebeple yeterli enerjinin her an bulunmayabilmesi sebebiyle piezoelektrik gibi malzemeler elektrik enerjinin gerekli bulunduğu yerlerde rahatlıkla kullanılabilir hale getirilmelidir.

Piezoelektrik malzemeler günümüzde yenilenebilir enerji sistemleri arasında yer almaktadır. Bu sebeple bu malzemelerin kullanımının yaygınlaştırılarak elektrik enerjisi kullanımında faydalanılması gerekmektedir. Bu sayede elektrik enerjisi kullanımının çok az ve zor bulunduğu yerlerde dahi rahatlıkla bu malzemelerle elektrik enerjisi üretilip kullanımı sağlanabilir. Çünkü yenilenebilir enerji sistemleri arasında yer alan diğer tüm kaynaklar istenildiği her an kullanılmayabilmektedir. Bu sebeple prepreg kompozit malzemeler ile piezoelektrik malzemelerin kullanılabilirliği ve bu sayede istenen enerjinin üretilmesi sağlanmaya çalışılmıştır. Bilindiği üzere prepreg malzemeler önceden matris malzemesi emdirilmiş kumaşların ısı, zaman ve basınç ile işlem görerek kompozit hale gelmiş halidir. Bu malzemelerde çeşitli alanlarda kullanılabilir. Bu çalışma içerisinde piezoelektrik malzemelerin prepreg malzemeler ile kullanılabilirliği üzerinde durulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Prepreg malzeme, Piezoelektrik malzeme, Hibrit kompozit, Teknik tekstil

¹ Müh., Trakya Üniversitesi Fen Bil. Enst. Uygulamalı Bilimler Bölümü, safakerez@trakya.edu.tr

² Müh., Trakya Üniversitesi, ozgurmercanli@trakya.edu.tr

³ Dr. Öğr. Üyesi, Trakya Üniversitesi, Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, hayrisen@trakya.edu.tr

HÜSEYİN ANKA ÖZKAN: YAŞAMI VE FİGÜRATİF HEYKEL ANLAYIŞI

Ercan YILMAZ¹

Hüseyin Anka Özkan 1908 yılında Edirne, Lalapaşa, Domurcalı Köyü'nde doğmuş ve atölyesi ile yan yana olan evinde 9 Eylül 2001'de İstanbul'da vefat etmiştir. Anka, ilkokul öğrenimini tüm şehit çocukları gibi Edirne Darüleytamları'nda tamamlamış, 1926'da girdiği Edirne Erkek Öğretmen Okulu'ndan 1931'de, aynı yıl kazandığı İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi, Heykel Bölümü'nden ise 1940'da mezun olmuştur.

İlk heykel çalışmalarına daha çocukluk yaşlarında başlayan Anka, bireysel çabalarıyla gerçekleştirdiği ilk ciddi ve takdir gören heykellerini Edirne Erkek Öğretmen Okulu'ndaki ilk yıllarında yapmıştır. Profesyonel anlamda ilk heykel derslerini ise okuluna 1929 yılında resim öğretmeni olarak atanan ve Cumhuriyet döneminde yurtdışına bursla gönderilmiş ilk Türk Heykeltıraşı olan Ratip Aşir Acudoğu'dan almıştır. Akademi Heykel Bölümü'ne de hocası Acudoğu'nun teşviki ve çabalarıyla girmiştir.

Akademideki eğitime ilk yıllar eleştirel bakmış ve ısınamamış ama 1937'de Heykel Bölüm Başkanlığı'na Alman heykeltıraş Rudolph Belling'in atanmasının ardından, onun öğrencisi olarak 1940'da mezun olmuştur. Akademiye yönelik temel eleştiri nedeni, 'modeli taklit etmek veya kopyalamak' üzerine kurulu natüralist eğitim anlayışıdır ama Belling'in bölüme gelmesiyle, modern bir anlayışın ortaya çıktığını söylemektedir. Anka, figüratif ifade biçimini benimsemiş bir heykeltıraştır fakat onun anladığı ve önemseydiği figüratif anlayış, 19. yüzyılın ikinci yarısında Rodin ile başlayan ve daha sonra Avrupa'daki sanat akademilerinde, akademik bir öğretime dönüşmüş olan Modern Sanat'ın figüratif anlayışıdır.

Anka'nın tüm heykellerinde gözlemlenen bu modern figüratif anlayışa örnek olarak en çok bilinen şu heykelleri sıralanabilir; Anıtkabir'in girişindeki Kadın ve Erkek Grupları ile Aslanlı Yol'daki Aslan Heykelleri (1953), Ankara Dil Tarih Coğrafya Fakültesi önündeki Mimar Sinan Heykeli (1956), Ankara'da Ziraat Bankası Genel Müdürlüğü için yaptığı Mithat Paşa Anıtı (1966) ve Çanakkale için yaptığı Seyit Onbaşı Anıtı (1996).

19. yüzyılın sonundan itibaren Dünya Sanat Tarihi'nde ve heykel uygulamalarında hakim tavır haline gelen Modern Heykel Anlayışı'nı özümseyen ve figüratif heykellerini bu anlayışla üreten ülkemizdeki ilk heykeltıraşlardan biri şüphesiz Hüseyin Anka Özkan'dır. Anka, Modern Türk Heykel Tarihi'nde bu bağlamda çok özel bir yere sahip olduğu gibi

¹ Doç., Trakya Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Heykel Bölümü, e.yilmaz@trakya.edu.tr

eserleriyle kendinden sonra gelen Türk Heykeltıraşları'na da rol model olma niteliğine sahiptir. Günümüzden yaklaşık yüzelli yıl önce dünyaya hakim olmaya başlayan ve Anka tarafından da daha 1930'lu yıllarda içselleştirilmiş, 'taklitten uzak, plastik ve estetik unsurların ön plana çıktığı, özgün yaratımı önceleyen, modern figüratif tavrın' günümüz Türkiye'sinde bile henüz genel anlamda benimsenememiş ve yaygın bir uygulama alanı bulamamış olması, Anka Heykelleri'ni daha değerli kılmakta ve Hüseyin Anka Özkan'ın Türk Heykel Tarihi'ndeki önemli yerini daha da pekiştirmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hüseyin Anka Özkan, Modern Figüratif Türk Heykeli, Modern Heykel

DEMİR ÇAĞI KÜLTLERİNDEN İSLAM TASAVVUFUNA LALAPAŞA'DA DAĞLAR, KAYALAR VE İNANÇLAR

Umut M. DOĞAN¹

Dağlar, yüksek kayalıklar ve kayalara işlenmiş betiler dünyanın birçok yöresinde ve birçok farklı dönemde üzerine kutsiyet atfedilen birer kült unsuru olmuştur. Bu, insanoğlunun en eski inanç biçimi olan doğacı din anlayışının bir yansımasıdır. Bu inanç biçimi binyıllar boyunca farklı kültürlerde kendine yer bulmuş, doğa ile iç içe yaşayan göçebe kültürlerde daha yoğun olmakla birlikte İbrahimi dinlerde bile düşünsel etki bırakmıştır.

MÖ. 2. Binyıl sonlarından itibaren Trakya Bölgesi'nde kendini gösteren göçebe/çoban kökenli yaşam biçiminde kayalar önemli bir dinsel imge olarak kabul edilmiştir. Demir Çağı'nın şamanik tınılara sahip bu panteist inancına yoğun bir şekilde bağlı olan Trakya Bölgesi'nde Ortaçağ ve sonrasında hakim olan dinsel inanç ise yine düşünsel içeriğinde dağlar ve kayalara kutsiyet atfeden İslam tasavvufu olmuştur. Orta Asya Türk dininden derin izler taşıyan bu inancın özellikle Kalenderilik, Bektaşilik, Bedreddinilik gibi batını meşreplerinde de kayalar, tepeler ve daha birçok doğal unsurun inanan ruhları aşkın tanrıya bağlayan birer güç olduğuna inanılırdı.

Lalapaşa ilçesi'nin Istranca Dağları'nın batı ucunda yer alan Hacıdanışment Köyü'ndeki Muhiddin Baba Tepesi Demir Çağı'ndan Yakınçağ'a uzanan doğacı inanç sistemlerinin kesiştiği bir nokta olması sebebiyle önemli bir etnoarkeoloji sahasıdır. Tepe, Trakya Bölgesi'nin diğer bölümlerinden örnekleri bilinen Demir Çağı kült merkezlerine uygun bir topografya sunar. Tepenin en yüksek yerinde bulunan Muhiddin Baba Türbesi ise tepenin İslam tasavvufu açısından öneminin işaretidir. Ayrıca tepede bulunan Bizans Dönemi verileri tarih boyunca bu tepenin kullanımındaki kronolojiyi tatamamlar niteliktedir.

Bu çalışmada Trakya Bölgesi'nde Eskiçağ'dan Yakınçağ'a yaşanan halk inançlarının ana hatları tanımlanıp bu kapsamda Muhiddin Abdal Tepesi önemi üzerinde durulacaktır. Çalışmanın yöntemi, bölgeden ele geçen arkeolojik materyalin analojik incelemesi çevre kültürlerle karşılaştırması esasına dayanmakla birlikte yöre halkıyla "Muhiddin Baba" inancına dair yapılan sözlü görüşmelerden alınan izlenimlerle de veriler desteklenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Doğa inancı, Demir çağı, Tasavvuf, Muhiddin Abdal Tepesi

¹ Dr., Arkeolog, Edirne Türk ve İslam Eserleri Müzesi, Selimiye Külliyesi, Edirne, E-posta: arkmud@gmail.com, Orcid: 0000-0003-1519-1551

LALAPAŞA FLORASINDAN BİR BOYA BİTKİSİ: TETRA

Nilgün BECENEN¹

Latince adı “*Cotinus coggygia*” olan tetra, tıp, kozmetik, deri ve tekstil gibi sektörlerde kullanılabilen çiçekli bir bitkisidir. Bitki özütü, antioksidan, anti bakteriyel ve boyama aktivitelerine sahip poli fenoller, özellikle tanenler ve flavonoidlerin de aralarında bulunduğu farklı bileşiklerin kaynağıdır. Bu çalışmanın amacı, Edirne ilinin Lalapaşa ilçesine bağlı Kalkan söğütköyünden toplanan Tetra bitkisinin yaprak ve dallarının, yün iplik üzerindeki anti bakteriyel aktivitesini ve renk tonlarını belirlemektir. Boyarmadde olarak Kalkansöğüt Köyü’nde doğal olarak yetişen tetra bitkisinin kurutulmuş dal ve yaprakları, tekstil materyali olarak; 4/3 Nm çözümlük %100 yün halı ipliği, kullanılmıştır. Boyama yönteminin renk tonu üzerindeki etkilerini belirlemek için mordansız, ön mordanlama ve mordanla birlikte boyama yöntemleri ile numuneler boyanmış, C IE L*a*b * Renk Sisteminin koordinat değerleri ölçülmüştür. Bitkinin dal ve yapraklarının yün iplik üzerindeki *Escherichia coli*, *Salmonella*, *Staphylococcus aureus* *Listeria*, *Bacillus* ve *Candida* mikroorganizmalarına karşı anti bakteriyel aktivitesi AATCC-100 metodu ile belirlenmiştir. Sonuçlar, tetra bitkisinin dal ve yapraklarının yün iplikler için boyarmadde olarak kullanılabileceğini göstermiştir. Anti bakteriyel aktivitenin belirlenmesinde detaylı analizlerin yapılmasının gerekliliği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Tetra, Renk, İplik, Boyama, Lalapaşa

¹ Doç. Dr., Edirne Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, Tekstil, Giyim, Ayakkabı ve Deri Bölümü, Edirne, nilgunbecenen@trakya.edu.tr

LALAPAŞA'NIN İKİ DEĞERİ

Nazım ZOBAR¹

Lalapaşa denince akla ilk önce dolmenler, Sinanköy Kalesi ve Kaya Kilise gelir. Ama bilinenin aksine bu topraklarda yaşamış ve tarihe damga vuran kişilerden bahsetmek gerekirse; iki kişiyi anmadan geçemeyiz. Bunlardan ilki Şeyh Muhyiddin Abdal, ikincisi de Heykeltıraş Hüseyin Anka Özkan'dır. Şeyh Muhyiddin Abdal'ın Aydın'da doğduğu sanılmaktadır. Ölüm tarihi 1529 olarak kabul edilmektedir. Türbesi Lalapaşa ilçesi Hacıdanışment ve Vaysal köyleri arasında Muhittin Baba Tepesinde bulunmaktadır. Şeyh Muhyiddin Abdal'ın şiirleri Osmanlı Dönemi Eski Anadolu Türkçesi özelliklerini taşımasının yanı sıra, Trakya Yörük-Türkmen Türkleri'ne ait mahalli kelimeler, atasözü ve deyimler kullanılmıştır. Bulgaristan ve Romanya'da çok fazla tanınmaktadır. Aynı zamanda gezgin tekke şairlerindedir. Gelenek içinde ezgili olarak söylenen nefeslerinden başka bazı şiirleri de Fazıl Say ve Musa Eroğlu tarafından bestelenip seslendirilmiştir. Bunlardan en bilineni Fazıl Say tarafından bestelenen İnsan İnsan şiiridir.

Hüseyin Anka Özkan 1909 Edirne Domurcalı Köyü doğumludur. Babası Balkan Savaşı Şehidi Ulvi Nuri'dir. Yunan işgali başlayınca annesinin köyü Hacıdanışment'e gider. Çocukluğu burada geçer. 1926-1931 Edirne Erkek Öğretmen Okulu'nda okur. İlk heykeli Lalapaşa Nahiye Müdürü'ne hediye ettiği Atatürk heykelidir. Bu heykelin bir özelliği de Cumhuriyet Dönemi'nde Edirne'de yapılan ilk heykeldir. Bir diğer eseri de Çanakkale Harbi'ni anlatan dramatik bir tablo halinde figürünü yaptığı çalışmasıdır. Bu eser dönemin Edirne Valisi tarafından satın alınmıştır. Bunların dışında Hüseyin Anka Özkan'ı önemli kılan Anıtkabir'in Aslanlı Yol'undaki aslan heykellerinin onun eseri olmasıdır. Yine Anıtkabir'de bulunan Kadın ve Erkek Heykel Grubu çalışmaları da onun eseridir. Bunların dışında Türkiye'nin birçok şehrinde yaptığı heykeller bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Lalapaşa, Şeyh Muhyiddin Abdal, Hüseyin Anka Özkan

¹ Lalapaşa Belediye Başkanlığı, Lalapaşa-Edirne

LALAPAŞA, MERİÇ VE SÜLOĞLU İLÇELERİNDE DEMOGRAFİK YAŞLANMANIN ANALİZİ

Murat ÇİFTÇİ¹

Lalapaşa, Meriç ve Süloğlu ilçeleri, Edirne ilinin düşük nüfuslu ve ağırlıklı olarak geleneksel ekonominin yaygın olduğu üç ilçesidir. Söz konusu üç ilçede de düzenli nüfus azalışı yaşanmakta olup, bu durum Edirne içerisindeki nüfus ağırlığının da gerilemesini beraberinde getirmektedir. Bu çalışmada Edirne'nin Lalapaşa, Meriç ve Süloğlu ilçelerinin 2007-2023 yılları arasında geçen on altı yıllık dönemdeki demografik yapısında yaşanan değişimi ve özellikle de nüfusun yaşlanması sorununu analiz etmek amaçlanmıştır. Çalışmada TÜİK verileri kullanılmıştır. Lalapaşa, Meriç ve Süloğlu ilçelerinde yaşayanların Edirne il nüfus bütünü içerisindeki ağırlığı on altı yıldır düşmektedir. Lalapaşa nüfusunun 8.406 kişiden 6.198 kişiye; Meriç nüfusunun 16.959 kişiden 12.897 kişiye; Süloğlu nüfusununsa 9.474 kişiden 6.405 kişiye gerilediği görülmektedir. Böylece de üç ilçenin il nüfus bütünü içerisindeki ağırlığı 2007'de %8,8 iken 2023'e gelindiğinde %6,1'e kadar gerilemiş durumdadır. Üç ilçedeki nüfus azalışının temeli incelendiğinde, çocuk, genç ve orta yaşta nüfus sayısında yaşanan keskin düşüşün belirleyiciliği ile karşılaşmaktadır. Hâlbuki 65 ve üstü yaşta nüfus sayısında her üç ilçede de ciddi artış yaşanmaktadır. Dolayısıyla her üç ilçede de belirgin bir demografik yaşlanma sorunu mevcuttur. Lalapaşa özelinde konu incelendiğinde 2007-2023 yılları arasında ilçe nüfus bütünündeki azalışa rağmen 65 ve üstü yaşta nüfus sayısı 1.248 kişiden 1.554 kişiye yükselmiştir. Böylece yaşlıların ilçe nüfus bütünü içerisindeki ağırlığı da %14,8'den %25,2'ye çıkmıştır. Meriç ilçesinde de nüfus bütününde belirgin bir azalış yaşandığı halde 65 ve üstü yaşta nüfus sayısı 2.911 kişiden 3.893 kişiye yükselmiş, böylece de yaşlı nüfus ağırlığı %17,2'den neredeyse iki katlık artışla %30,2'ye sıçramıştır. İlçe nüfus bütününde diğer iki ilçe gibi düşüşün yaşandığı Süloğlu'da da 65 ve üstü yaşta nüfus sayısı 1.049 kişiden 1.474 kişiye çıkarken, ilçe nüfusu içerisindeki yaşlıların ağırlığı da %11,1'den iki katı aşan yükselişle %23,1'e çıkmış konumdadır. Hâlbuki 2007-2023 arasında Türkiye bütününde yaşlı nüfusun toplam nüfus içerisindeki ağırlığı %7,1'den %10,2'ye çıkmış durumdadır. Dolayısıyla her üç ilçede de demografik yaşlanmanın ülke geneline göre çok daha şiddetli şekilde yaşandığı görülmektedir. Bu olumsuz duruma nüfus azalışı da eklendiğinde, her üç ilçenin de yakın gelecekte modern ekonomik yapıdan büyük ölçüde koparak birer emekli yerleşim alanı haline dönüşme riski taşıdığı sonucuna ulaşılabilir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal politika, Sosyal planlama, Sosyal hizmet, Demografi, Yaşlı grupları

¹ Doç. Dr., Trakya Üniversitesi, İİBF ÇEİ Bölümü, murateciftci@trakya.edu.tr

MERİÇ İLÇEMİZİN TARİHİ

Yıldırım OCAK¹

İlçeyi Osmanlı Hükümdarlarından 1. Murat 'ın komutanı Hacı İlbey 1361 yılında Bizanslılardan almıştır. İlçenin Köyleri Sofulu ve Uzunköprü'ye bağlı idi. Balkan Savaşında Sofulu elden çıkınca burası sınır toprağı oldu. 1913 yılında Kavaklı adı ile ilçe kuruldu. Bazı kitaplar ve haritalarda Büyük Doğanca Köyü yerine halen Kavaklı İlçesi geçmektedir. Daha sonra merkez durumunda olan Büyük Doğanca Köyü Şubat 1936 tarihinde ilçe merkezi oldu. İlçenin Kavaklı adı da Meriç olarak değiştirildi.

İlçenin adı Meriç ırmağından gelmektedir. Meriç ırmağı ilçeyi Yunanistan'dan ayırmaktadır. İlçe; Alibey, Karahamza, Yakupbey, Karayusuflu gibi kurucularının isimlerini taşıyan köylerin oluşturduğu 21 köy ve 2 beldenin bağlı olduğu şirin bir sınır ilçesidir. İlçe İl'in güneyinde olup, kuzeyini ve doğusunu Uzunköprü ilçesi, batısını Türkiye -Yunanistan hududunu teşkil eden Meriç Nehri, güneyini Uzunköprü ve İpsala İlçeleri çevrelemektedir. İlçe arazisi kuzeyde ve batıda Meriç, güneyde Ergene nehirleri arasında kalmaktadır.

İlçemiz coğrafyası alçak tepelerden, geniş düzlüklerden, yassı sırtlardan ve hiçbir engebese olmayan geniş ovalardan oluşmaktadır. İlçede dağ ve yayla yoktur. Başlıca ovaları Meriç ve Ergene olup her türlü bitki yetiştirilmektedir. İlçenin yüzölçümü 448 km²'dir. Deniz seviyesinden yüksekliği 34 m en yüksek noktası 133 m'dir (Paşa Yenice Köyü ile Kavaklı Köyü hudutlarının birleştiği nokta). İlçenin batı hududunda Yunanistan olup sınır uzunluğu 56 km'dir. Meriç Nehri'ni takip eden sınırimız 1923 yılında Lozan Anlaşması ile çizilmiştir.

İlçemiz Nasuhbey köyündeki Karahızır Baba Türbesi Aşçı Mahmut Baba ve Nasuh Baba isimli iki mezardan oluşmaktadır. Birisi Karahızır babaya diğeri ise Aşçı Mahmut babaya aittir. Kırklar olarak da bilinir ve Hacı Bektaş'ın müritleri olarak kabul edilirler. Söylenceye göre Trakya Osmanlı Ordularından önce bu kişiler tarafından fethedilmiştir. Türbenin etrafı asırlık meşe ağaçlarıyla çevrilidir. Yöre halkı mayıs ayının ikinci haftası Kara Hızır Babayı anmak için evden yiyeceklerini alıp buraya gelirler ve tüm aile eş dost toplanır. İsteyen kurban keser, isteyen dilek ağacına kumaş vs. bağlar. Son zamanlarda dallık sadece çevre köylerden gelenlerle kutlanmamakta olup Trakya'nın en büyük dallığı da denilebilir. Türbeye İstanbul, Bursa, Sivas gibi illerden gelenlerde olmaktadır.

Orta Asya'nın Nevruz'u Trakya'da Mart Dokuzu adıyla yeni bir kimlik bulur. Cemrelerin düşmesinden Haziran başına kadar olan uzunca bir süre boyunca, yoğruldukları kültüre göre

¹ Meriç İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, yildirayocak@gmail.com

isimlendirilen daha birçok bahar kutlamasına sahne olacaktır. Hıdırellez ismi bilinirliği ile ön plana çıksa da; yeşerdiği kültür ortamına, beslendikleri kaynağa, kutlandıkları yere ve zamana göre farklılıklar gösteren daha pek çok bahar kutlamasına ev sahipliği yapar Trakya. Bu kutlamalardan birkaçı da İlçemizde olmaktadır. Bahar kutlamalarının benzer ritüellerle yapılanlarından bir diğerinin ismi ise; Edirne'nin Uzunköprü, Meriç, İpsala, Enez ve Keşan gibi Meriç havzası civarındaki yerleşimlerinde vücut bulan “Dallık şenlikleri”dir. Bu yöre ziyadesiyle “Gacal” denilen yörenin uzun tarihler boyunca yerlisi olarak yaşamış halklarının yaşadığı bir bölgedir. Dallık şenlikleri genellikle kutlandığı yerin ismiyle anılır. “Meriç Dallığı, Enez Dallığı, Uzunköprü Dallığı, Kurtköy Dallığı vb...”

Dallık kutlamalarında esas olan su boyu ve ağaçlık geniş alanlarda halkın bir araya gelerek, bir piknik ortamında beraberce eğlenmesidir. Bunun için bazı yerlerde üç-beş köy bir araya gelip ortaklaşa bir “Dallık şenliği” düzenlerler. Kutlama tarihleri ufak farklılıklar gösterir. Mayıs'ın ilk haftası Hıdırellez ve Kakava şenlikleri olarak düşünüldüğünde, bu tarihten itibaren Mayıs sonuna kadar her haftasonu bir dallık şenliğine yörede raslamak mümkündür. Civar yerleşimler bu eğlencelere davet edileceği için, her haftasonu bir başka yere ait dallık kutlaması yapılır. Bunlar muhtarlıklar ve yerel yönetimlerce halka duyurulur. İlçemizde Mayıs ayının ilk veya ikinci haftası kutlanmaktadır.

MERİÇ İLÇESİNİN TARIMSAL YÖNÜ

Serdar ÇOBAN¹

Meriç, İlçesi Marmara Bölgesinin Trakya kesiminde, Edirne iline bağlı ilçe ve ilçe merkezi kasaba. Meriç ilçesi doğu ve güneydoğuda Uzunköprü, güneyde İpsala ilçeleri, batı ve kuzeyde de 56 km'lik bir sınırla Yunanistan ile çevrilidir. İlçe, adını Meriç nehrinden almakta ve 2 belde ile 21 köyden oluşmaktadır.

İlçenin doğal sınırlarını güneydoğu ve güneyde Ergene Irmağı, batı ve kuzeyde de Meriç nehri çizer. İlçe toprakları bu akarsular arasındaki dalgalı düzlükler ve ovalardan oluşur. Deniz seviyesinden yüksekliği, ortalama 34 metredir. En yüksek noktası 133 m'dir.

İlçe halkı geçimini tarımsal üretim ve hayvancılıktan sağlamaktadır. İlçe genelinde resmi kayıtlara göre 2000'e yakın çiftçi bulunmaktadır. Tarımsal üretim alanı olarak 236.500 dekar alanda tarımsal üretim yapılmaktadır. Yetiştirilen başlıca tarımsal ürünler çeltik (pirinç), buğday, ayçiçeği, şeker pancarı, susam, Meriç kara kavunu ve Meriç yer fıstığıdır.

Meriç ilçesinde yetiştirilen yer fıstığı; baklagiller familyası (*Fabacea*, *Arachis hypogaea*) içinde yer alan, küçük tane (tohum) yapılı, tohum zarı ince ve kızıl, kabuğu ince ve çabuk kırılabilen yapıdaki yer fıstığıdır. Kavrulduktan sonra 0.5, 1, 2 ve 5 kg'lık paketlerde veya 25-30 kg'lık çuvallarda piyasaya sunulur. Özellikle çerezlik olarak kullanılmasına rağmen yağ sanayiinde de değerlendirilir. Çerezlik ve yağ sanayiinde kullanılan fıstıklar da kavrulur.

Meriç Yer Fıstığı, coğrafi sınırdaki iklimsel olarak yaz sezonunun kısa sürmesi nedeniyle sadece birinci ürün olarak ekilir. İkinci ürün olarak ekildiğinde, olgunlaşma süresince gerekli olan sıcaklığı ve suyu alamadığından olgunlaşamaz. Hasat zamanı ekim ayının ilk haftası ile kasım ayının son haftası arasında olup meyve verimi, dönüm başına 300-450 kg'dır.

2017 yılında coğrafi işaret başvurusu yapılan Meriç yer fıstığı 2022 yılında patent alarak Edirne'nin 11. coğrafi işaretli ürünü unvanını almıştır. Alibeyköy Tarımsal Kalkınma Kooperatifi tarafından markalaşma çalışmaları başlamış olup kadın üreticilerin aktif olduğu kooperatifte yer fıstığından çeşitli ürünler elde edilmektedir. Başlıca bu ürünler un, krema, ezme ve yer fıstığı yağı elde edilmektedir. Meriç yer fıstığı ilimiz genelinde bir marka olarak yağıyla, unuyla ve çerezlik olarak bölge çiftçisini kalkındıracak bir ürün olarak kendini göstermektedir.

¹ Meriç Tarım ve Orman İlçe Müdürlüğü, serdar.coban@tarimorman.gov.tr

MERİÇ İLÇESİ KÜPLÜ BELDESİNDE POMAK HALK KÜLTÜRÜ

Sezen CANATAN¹

Bu çalışmada, Meriç ilçesi Küplü Beldesinde yaşayan Pomakların kültürleri anlatılmaya çalışılmıştır. İlk olarak Pomakların kökenine dair görüşlere değinilmiştir. Ardından Küplü beldesinde yaşayan Pomakların doğum, evlenme, bayramlar, halk inanışları, yemekler, kıyafetler ve dil gibi kültür öğeleri hakkında bilgi verilmiştir. Hedeflenen çalışmayla, Pomakların özelliklerini yansıtan kültür örnekleri saha araştırması yapılarak kaynak kişilerden aldığımız bilgiler doğrultusunda hazırlanmıştır. Elde edilen veriler konularına göre sınıflandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Meriç, Pomak Kültürü, Köken

¹ Meriç İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, sezenct@gmail.com

MERİÇ İLÇESİNDE KARŞILAŞILACAK DOĞAL AFETLERDEN DEPREM VE SEL

Hüseyin TÜRKEL¹

Dünya genelinde birçok ülke iklim değişikliği, yanlış şehirleşme ve arazi kullanımına bağlı olarak “hidro-meteorolojik” karakterli afetlerle yüzleşmektedir. Ülkelerin bulunduğu coğrafya, iklim koşulları, jeolojik ve topografik özelliklerine bağlı olarak karşılaştıkları afetler sonucunda büyük boyutlarda can ve mal kayıpları ile karşı karşıya kalmaktadırlar. Doğanın bir parçası olan ve iklim değişikliği ile her geçen gün artarak devam eden kuraklık, fırtınalar, aşırı yağışlara ve bunlara bağlı olarak artan seller ve bunların yanında nüfus artışı, yanlış arazi kullanımı vb. nedenlerden dolayı can ve mal kaybını artırmaktadır. Ülkemizin büyük bir kısmı ve buralarda bulunan yerleşim alanları bir veya birden fazla doğal afetle karşı karşıyadır. Ülkemizde karşılaştığımız afetler ve zarar gören insanlarımız bakımından gerçekleşen doğal afetler; deprem, heyelan, sel, kaya düşmesi, çığ ve orman yangınları olarak sıralanmaktadır. Meriç ilçesi, doğal afetler açısından bazı risklere sahiptir. Bu risklerin başında Deprem gelmektedir. Meriç ilçesi, Kuzey Marmara Fay hattına yakın bir konumda bulunmaktadır. Bu fay hattı, büyük depremler üretebilecek potansiyele sahiptir. Özellikle İstanbul’da beklenen büyük deprem, Meriç’i etkileme olasılığı yüksektir. İlçe, Ergene ve Meriç nehirlerinin ortasında yer almaktadır. Bu konumundan dolayı zemin sıvılaşması riski yüksektir. Binaların devrilme veya zemine batma tehlikesi ile karşı karşıya kalınmaktadır. İlçe için bir başka doğal afetse Sel ve Taşkınlardır. Meriç nehri, ilçenin adını aldığı ve ülkemizde en fazla tehlike oluşturan nehirlerden biridir. İlçenin düz yüzeyi, taşkınların geniş alanlara yayılmasına neden olmaktadır. Nehir yatakları verimli olduğundan, bu tehlike göz ardı edilmekte tarım ve yaşam alanları kurulmaktadır. Devlet Su İşleri (DSİ) tarafından alınan tedbirler, sel ve taşkın riskini azaltmıştır. Meriç ilçesinde yaşayan vatandaşların bu doğal afetlere karşı bilinçli ve hazırlıklı olmaları önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Doğal afetler, Deprem, Sel

¹ Trakya Üniversitesi Balkan Yerleşkesi Rektörlük Binası, huseyinturkel@trakya.edu.tr

TÜRKİYE DEPREMLERİ ve DEPREM FARKINDALIĞIMIZ

Mehmet Ali KAYA¹

Türkiye, genliği 7.5'den büyük 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş deprem çifti ile gerek doğal gerekse toplumsal anlamda bir kez daha sarsılırken deprem konusundaki yetersizliklerimiz (/yeterliliklerimiz) ile tekrar yüzleşmek zorunda kalmıştır. Türkiye'nin bir deprem ülkesi olduğu MTA'nın hazırladığı diri fay haritasından ve AFAD'ın hazırladığı deprem tehlike haritasından açıkça görülürken yer bilimcilerce de vurgulanmaktadır. Türkiye depremlerinin yer kabuğunun içinde çoğunlukla da ilk 20 km derinlikte meydana gelmesi ve 7.9 büyüklüğüne ulaşabilmesi oluşan depremlerin afete dönüşmesinin temel gerekçelerinden olsa da deprem farkındalığımızın yetersizliği de temel gerekçelerden biridir. İstatistiksel olarak 1923'den günümüze son yüzyılda Türkiye'de meydana gelen doğal afetlerin yaklaşık %50'nin depremlerden kaynaklanması ve can ve mal kayıplarının ise %95 civarında yüksek bir oranının deprem kökenli olması bu temel gerekçelerin sonuçlarıdır. Bu çalışmada Türkiye depremlerinin özellikleri vurgulanmıştır. Buna bağlı olarak deprem güvenli yapı tasarımında yer bilimcilerce gerçekleştirilmesi gereken yer araştırmalarının (mikrobölgeleme) gerekliliği ve zorunluluğuna yer verilirken zeminin titreşim periyodu, zemin büyütmesi, zemin sınıflaması, zemin sıvılaşması konularında örnekler verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Jeofizik, Deprem, Türkiye depremleri, Zemin araştırmaları

¹ Prof. Dr., Trakya Üniversitesi, Trakya Üniversitesi Doğal Afet Yönetimi Araştırma ve Uygulama Merkezi (TÜDAM), Edirne, malikaya1@trakya.edu.tr, Orcid: 0000-0002-6190-3436

HASARSIZ YER RADARI YÖNTEMİ (JEOFİZİK) İLE YAPI İNCELEMELERİ

Mehmet Ali KAYA¹, Nisa ÖZGÜ²

Türkiye, bir deprem ülkesidir. Gerek 17 Ağustos 1999 Gölcük depremi gerekse 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş depremleri bu gerçeğin şahitlik ettiğimiz parçalarıdır. Günlük yaşamımızdan bildiğimiz bu gerçeği AFAD'ın hazırladığı “Türkiye Deprem Tehlike Haritası”nda da görmek mümkündür. Söz konusu haritada ivme değerlerinin büyük olduğu alanlar Orta Anadolu dışında tüm Türkiye’de egemendir. Konuya dair az bildiğimiz gerçek ise; Cumhuriyet tarihimiz boyunca ülkemizde meydana gelen depremler, tüm afetlerin yaklaşık %25 gibi bir oranına karşılık gelirken can ve mal kayıplarının yaklaşık olarak %95’den sorumludur. Bu da, 1999 Gölcük depremi sonrasında gündeme gelen “Deprem ile yaşamayı öğrenmeliyiz” ve “Deprem değil bina öldürür” vecizelerini de doğrulamaktadır. Depremlerden en az can kaybı ve hasar ile çıkmanın yolu, deprem güvenli yapı tasarımı ve yapı üretimidir. Bu bağlamda yapılması gereken, mühendislik yapısının kurulacağı zeminin fiziksel özelliklerinin hasarsız jeofizik yöntemlerle belirlenmesi ve gerekirse sondajlarla desteklenerek jeolojisinin ortaya konması ve yapıyı üretecek olan inşaat mühendisliğine bu bilgilerin verilmesidir. 1999 Gölcük depreminden sonra, kısaca, “zemin etüdü” ismi verilen bu uygulama Türkiye’de yönetmeliklerle belirlenmiş ve zorunlu hale gelmiştir. Yeni yapı tasarımı için bu zorunlu uygulama gerçekleştirilirken, var olan yapıların incelenmesi, donatı durumunun ortaya konması gibi bir dizi araştırmanın da gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda inşaat mühendisliğinin uyguladığı hasarlı yöntemler ve jeofizik mühendisliğinin uyguladığı hasarsız (non-destructive) yöntemler dünyada ve Türkiye’de yapı inceleme amaçlı kullanılmaktadır. Hasarsız jeofizik yöntemlerden biri olan yer radarı (Georadar) yaklaşık 75 yıldır zemin araştırmaları için kullanılırken 2000’li yıllardan itibaren teknoloji ve yazılım gelişmeleri ile toprak altındaki arkeolojik yapı kalıntılarının, kültürel mirasa dair yapı kalıntılarının, modern yapı donatılarının araştırılmasında da sıklıkla kullanılmaya başlanmıştır. Bu çalışmada, hasarsız jeofizik yer radarı yönteminin kısaca tanıtımı yapıp dünyadan ve Türkiye’den yapı incelemeleri amaçlı örnekler verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hasarsız yer radarı yöntemi, Jeofizik, Deprem, Yapı incelemeleri.

¹ Prof. Dr., Trakya Üniversitesi, Edirne Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, Mimarlık ve Şehir Planlama Bölümü, Edirne, malikaya1@trakya.edu.tr, Orcid: 0000-0002-6190-3436

² Trakya Üniversitesi, FBE UBT ABD, YL Öğrencisi, Edirne. MTA Genel Müdürlüğü, Ankara.

JEOFİZİK ÖZDİRENÇ YÖNTEMİ İLE YERALTUSUYU ARAMALARI

Mehmet Ali KAYA¹, Zohreh GHARAKHANI²

“Mavi Gezegen” olarak da adlandırılan dünyamızın maviliğinin temel gerekçesi sudur. Hem alansal hem de hacimsel dağılımı dünyayı mavi gösterecek kadar bol olan su, aynı zamanda canlı yaşamının vaz geçilmezidir. Bu kadar bol olmasına karşılık dünya üzerindeki sular, yaklaşık %97 oranında okyanus ve denizlerde tuzlu su şeklinde bulunmaktadır. Geriye kalan yaklaşık %3 oranındaki tatlı sular ise buzullarda donmuş ve yeraltı suyu, göller ve akarsular şeklinde sıvı şeklinde yer almaktadır. Tatlı suların oransal dağılımı ise, literatürde binde mertebesinde farklılık gösterse de, %68 civarında buzullarda buz ve kar şeklinde ve %31 civarında yeraltı suyu şeklinde bulunmaktadır. Akarsu ve göllerdeki ve bataklıklardaki tatlı sular ise %0.3 civarındaki oranı ile tatlı sular içinde en düşük oransal değere sahiptir. Anlaşılacağı gibi, buzullardan su şeklinde yararlanmak mümkün görünmemektedir. Bu durumda tatlı yüzey sularına en çok katkıyı yeraltı suları koymaktadır. *Yeraltı suyunun bulunduğu jeolojik ortamın (akifer) derinliği, sürekliliği gibi parametreler*, jeofizik yöntemlerin uygulanması ile belirlenebilmektedir. Yeryüzünden uygulanan Jeofizik yöntemler ile yeraltı suyunu taşıyan akiferin ve yeraltı suyu niteliğinin (tatlı ya da tuzlu olması gibi) belirlemesi mümkündür. Jeofizik yöntemler uygulanmadan bilinçsizce açılan rastgele sondajlarla yeraltı suyu araması, yaygın bir uygulama şekli olmasına karşılık, sondaj sadece tek bir noktanın jeolojisi konusunda ayrıntı verirken jeofizik uygulamalar, daha geniş bir alan hakkında jeolojik bilgi vermektedir. Ek olarak jeofizik yöntem uygulamaları geleneksel sondaj aramalarına göre çok daha düşük maliyetlidir. Bilimsel araştırmalar Türkiye'nin su azlığı çeken ülkeler arasında olduğunu göstermekte ve bu olumsuzluğu; nüfus artışı, sanayi ve kentleşmenin su ihtiyacı, küresel ısınma artırmaktadır. Dolayısıyla bu gelişmelerden hem yüzey ve hem de yeraltı suları olumsuz etkilenmekte ve su varlığımız, çevresel etkilerin de eklenmesiyle tehdit edilmektedir. Trakya da aynı tehditler altındadır. Bu bağlamda, jeofizik doğru akım öz direnç yönteminin (Resistivity Method) yeraltı suyu aramalarında dünyada ve ülkemizde uygulamasına dair örnekler verilirken Edirne-Sarayıcı mevkiinden de bir örnek verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Jeofizik öz direnç yöntemi, Yeraltı suyu aramaları

¹ Prof. Dr., Trakya Üniversitesi, Edirne Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, Mimarlık ve Şehir Planlama Bölümü, Edirne, malikaya1@trakya.edu.tr, 0000-0002-6190-3436

² 0009-0007-6434-1065, zohrebaharlu86@gmail.com

KENDİ KENDİNİ TEMİZLEME ÖZELLİĞİNE SAHİP TEKSTİL YÜZEYLERİ

İsmail YÜCE¹, Nilgün BECENEN²

Otobüs koltukları, mobilya-sandalye kumaşları, tekstil ürünleriyle kaplanmış diğer yüzeyleri yıkama olasılığı bulunmamaktadır ve yıkanma olasılığı olmayan bu kumaşların kendi kendini temizleme ve koku giderme özelliğine sahip olması oldukça arzu edilen bir özelliktir. Aynı zamanda kendi kendini temizleyen malzemeler hem benzersiz özellikleri hem de enerji ve çevre alanlarındaki pratik uygulamaları nedeniyle büyük ilgi görmektedir. Ayrıca birçok firma kendi kendini temizleme özelliğine sahip cam ve yapı malzemeleri üretmektedir.

Yüksek fotokatalitik özellik gösteren anataz formundaki TiO₂ gibi inorganik bir kimyasalın kumaşların yüzeyine kaplanmasıyla kendi kendini temizleme özelliği kazandığı belirtilmiştir. Yüzeyinde TiO₂ içeren kumaşlara katalizör görevi gören bir ışık kaynağı ile işlem yapıldığında kumaşların kendi kendini temizlediği birçok çalışmada belirtilmiştir. Yapılan bu derleme çalışmasında TiO₂ ile işlem görmüş, kendi kendini temizleme özelliğine sahip kumaşlar üzerinde durulmuştur. Çalışmada kullanılan veriler alanda yapılan çeşitli çalışmaların derlenmesi ile elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: TiO₂, Fotokatalitik, Katalizör, Temizleme

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Edirne Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, Tekstil, Giyim, Ayakkabı ve Deri Bölümü, Trakya Üniversitesi, Edirne, Türkiye, ismailyuce@trakya.edu.tr

² Doç. Dr., Edirne Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, Tekstil, Giyim, Ayakkabı ve Deri Bölümü, Trakya Üniversitesi, Edirne, Türkiye, nilgunbecenen@trakya.edu.tr

**TAHILLARDA FARKLI TÜRLERİN VE GENOTİPLERİN VERİM VE
KALİTE PARAMETRELERİNE GÖRE ÇEVRE DEĞİŞİMİNE UYUM
YETENEKLERİ**

**İrfan ÖZTÜRK¹, Remzi AVCI², Turhan KAHRAMAN³, Banu TÜLEK⁴, Adnan
TÜLEK⁵**

İklim değişikliği Dünya’da olduğu gibi ülkemizde de etkisini artırarak devam etmektedir. İklim değişikliği etkisi tahıllarda farklı türleri ve genotipleri bunların çevre değişimlerine uyum yeteneklerine göre farklı oranlarda etkilemektedir. Araştırma, Trakya Tarımsal Araştırma Enstitüsü deneme tarlasında 2022-2023 üretim yılında yürütülmüştür. Araştırma ekmeklik ve makarnalık buğday, tritikale ve arpa türlerinden oluşan verim denemesi olarak yürütülmüştür. Denemeler tesadüf blokları deneme desenine göre dört tekerrürlü olarak her bir deneme 25 genotipten oluşmuştur. Tane verimi, başaklanma gün sayısı, bitki boyu, 1000 tane ağırlığı, hektolitre ağırlığı, protein oranı, değerleri incelenmiştir.

Varyans analizi sonuçlarına göre incelenen özellikler için tahıllarda türler ve genotipler arasında önemli farklılıklar ($p<0.01$ ve $p<0.05$) olduğu belirlenmiştir. Tahıl türlerinde 25 genotipte tespit edilen ortalama tane verimi ekmeklik buğdayda 625.0 kg/da, makarnalık buğdayda 499.4 kg/da, Tritikale de 302.8 ve arpa 771.5 kg/da olmuştur. Genotiplerde ortalama değerlere göre bin tane ağırlıkları ekmeklik buğday 31,5 g, makarnalık buğday 31.3 g, tritikale 28.7 g ve arpada 40.0 g olarak tespit edilmiştir. Hektolitre ağırlıkları ekmeklik buğday 74.9 kg, makarnalık buğday 77.5 g, tritikale 66,1 ve arpada 72.1 kg olmuştur. Genotiplerde protein oranı ekmeklik buğday %14.4, tritikale %13 ve arpada %11.8 olarak saptanmıştır. Bölgede erkencilik özellikle tane dolun dönemi sıcaklık stresinden kaçmak için önemli bir özelliktir. Türlerde belirlenen ortalama başaklanma tarihleri ekmeklik buğdayda 118, makarnalık buğdayda 124, tritikalede 120 ve arpada 107 gün olarak belirlenmiştir. Karakterler arasındaki korelasyon katsayılarına göre tritikalede başaklanma gün sayısı tane verimi ($r=-0.452^*$) bin tane ($r=-0.476^*$) ve hektolitre ağırlığı ($r=-0.189$) arasında negatif ilişki belirlenmiştir. Ekmeklik ve makarnalık buğday ile arpada başaklanma gün sayısı tane verimi, bin tane ve hektolitre ağırlığı arasında önemsiz korelasyon olduğu görülmüştür. Bu sonuçlar tür ve genotiplerin başaklanma

¹ Trakya Tarımsal Araştırma Enstitüsü, Edirne, ozturkirfan62@yahoo.com

² Trakya Tarımsal Araştırma Enstitüsü, Edirne

³ Trakya Tarımsal Araştırma Enstitüsü, Edirne

⁴ Trakya Tarımsal Araştırma Enstitüsü, Edirne

⁵ Trakya Tarımsal Araştırma Enstitüsü, Edirne

tarihleri ve sıcaklık değerleri birlikte karşılaştırıldığında erkenciliğin araştırmada incelenen tane verimi ve kalite parametreleri yönünden önemli bir faktör olduğunu göstermiştir. Ayrıca özellikle yağış ve sıcaklık gibi çevre koşullarında değişimin incelenen özelliklerden erkenciliğin diğer parametreleri belirleyici etkiye sahip olduğu da görülmüştür. Türler arasında ve genotiplerde belirlenen verim farkında erkenci tür ve genotiplerin bölge için değişen iklim koşullarında dikkate alınması gereken özellik olarak belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Tahıllar, tür, genotip, verim, kalite, erkencilik